

COINNEACH'US COILLE

MACDHÒMHNUILL

INBHIRNIS

104

LCell
M1352c

Macdonald's Dictionary of Gaelic
CÒINNEACH 'US COILLE

ÒRAIN

AGUS DUAIN GHÀIDHEALACH

LB

ALASDAIR MACDHÒMHNUILL

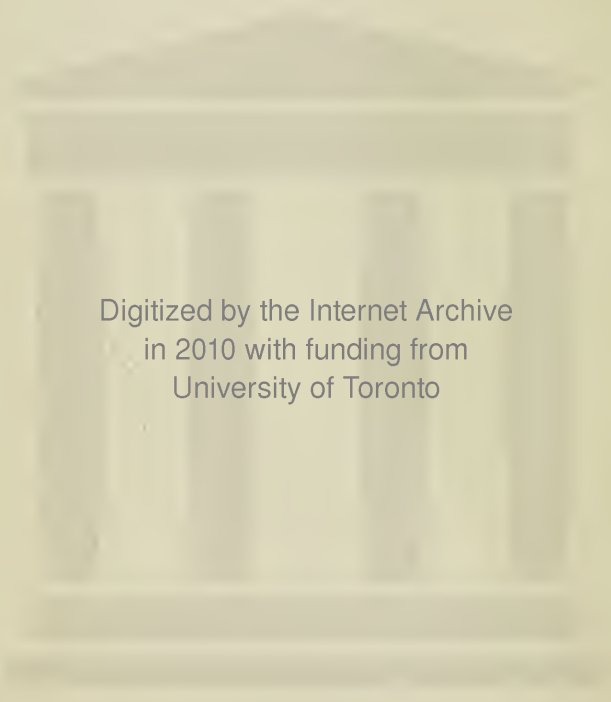
("MACDHÒMHNUILL")

Inbhirnis:

THE NORTHERN COUNTIES PRINTING AND PUBLISHING
COMPANY, LIMITED.

—
1895.

422050
30.9.94

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

CONTENTS.

PART FIRST.

	PAGE.
Mo Dhachaidh Ghaidhealach	1
Cruinneag Dhiomhach	3
Mo Chaileag Ghaidhealach	4
Gleannamoireasdain	6
Oran Leannanachd	7
Am Baile Beag tha 'm bun na 'm Beann	9
Am Fear-Fuadain	10
Luinneag	12
A Bhuachailleachd	13
Mo Chaileag bheag bhoidheach bhan	14
Air cul Achleagan Boidheach	15
Focail Ghaidhlig do 'n Fhonn—"Ye Banks and Braes o' Bonnie Doon"	16
Cnoc-na-li-Ath	17
Bruadar Gaoil	18
Tom-an-t-Sheomair	19
Do Mhairi	20
Am Foghar	22
Maighdeann Og Dhailchuilinn	25
Facail do Bhannsuir'each 'o Ghille, air dha tuiteam ann a' mi-fhortan	26
Am Freagradh	27
Luinneag	28
Mo Dhuthaich	29
Anna Dhail-na-Creich	30
Mairi Og an I'huilt Chlannaich	31
Duanag	33
Smuaintean Gaoil	34
Dealachadh	35
Oran Duthcha	36
Cuimhneachan Gaoil	38
Mairi Ghuanach	39

	PAGE.
Ealaidh Ghaoil	40
Smuaintean	41
Achnanconeran	42
Thug Mi Gaol do the Bhan	44
Guanag na Duthcha	45
Dealachadh Eile	46
Seonaid	47
C' ait an diugh 'm beil an Ainnir?	48

PART SECOND.

Sgeulachd	49
Oran do Chomunn Chlann Domhnuill	54
Cumha Mathair	57
Leam Fhin	59
Cumha Mnatha	60
Rannan Cuimhneachain air Mairi Nic-Ealair	61
Do n' Mhiosail Ghaidhealach—1892	63
Dan	65
'An Cuimhneachan	66
Do 'n Duilleach	67
Mort Ghlinnecomhann	69
Prionns Tearlach ann an Gleannamoireasdain—1746	70
Miann an Triuir Bhraithrean a bha 'n Coire-Dhodha	73
Cumha Leannanachd	75
Am Bas	77
An Guthan Beag	82
Aithreachas Posaidh	84
Posadh na h-Oige 's na h-Aois	85
Failte Phadruig Grannda do Gleannamoireasdain, 1881	86
Gleannamoireasdain a' measg a Shluaigh	87
Mar Chuimhneachan air Tighearna Ghraund'—1881	89
Na Laithibh 'Dh' Fhalbh	91
Do na h-Uaislean a bh' aig Dinneir Comunn Gaelig Inbhirnis, 1882	93
Do na h-Uaislean a Shuidh aig Dinneir Comunn Gaelig Inbhirnis, 1886	95
Do Dhochas	97
Oran Mulaid	99

	PAGE.
Cumha na h-Ighnaig	100
Focail Ghailig do 'n Fhonn "Under the Willow"	101
Do 'n t-Shiataig	102
Apologia pro Aqua-Vitæ	104
Mac-tall' Eas-nan-Smuid da 'Chairdean—1895	108
An Fhiach Dhuinn a bhi Beo?	110
Am Feileadh Beag	114
Oran	117
Tighinn an t-Shamhraidh—Earamn	118

PREFACE.

My principal object in publishing these verses is to make whatever humble effort I can to popularise and encourage native song-singing among Highlanders of the present day. This, it must be admitted, has now become largely a forgotten art, as compared with what at one time it was. I believe one reason to be that most of the productions of our ancient Bards, beautifully poetic as they unquestionably are, do not lend themselves readily to modern popular singing. If, for instance, "The Beauties of Gaelic Poetry"—that grand monument of the poetic inspiration of the Celtic past—be examined, surprisingly little will be found in the work suitable for the requirements of a Gaelic concert. It is the same with most other collections. With few exceptions, the pieces which they contain are altogether too long, and, in fact, much more poems than songs. Accordingly, we find the fugitive effusions of the Highlands generally in vogue for singing purposes. Of light lyrical poetry there is still, however, a scarcity. I do not presume even to think that I have to any appreciable extent supplied this want. All I take the liberty to point out in that connection is that I believe my effort to be at least suggestive of what popular Gaelic poetry must in future be. A change has come entirely over the spirit of the time when the people would chant lengthy genealogies and stirring descriptions of heroic deeds; even long poems on such subjects as the Seasons—a favourite theme with Highland Bards—would, in our time, be received with coldness. I believe, indeed, that the Highland mind still remains very largely virgin soil to the lyrical poet, except in so far as influenced by the love songs, of which the country possesses numerous and excellent specimens.

Another object I have in view is to preserve some sweet and plaintive Highland airs, the original words to which are either difficult to get or have entirely disappeared. This

will explain my adaptation of a few choruses, in which some of my readers may recognise traces of the originals. To these airs I composed such words as I considered to be in sympathy with their spirit and sentiment. Whether I have succeeded in this I leave with my readers to judge. At one time I intended to include the music of the airs in my Book. But this I latterly found impracticable. If, however, I could be instrumental in perpetuating a few of these tender strains, I should consider my services to my native country important, and my efforts richly rewarded.

I have to crave the indulgence of my critics for not a few imperfections in the Book. But I desire it to be distinctly understood that to do the poetry any justice at all, every picce, except a few of the longer ones, should be *sung*. In the interests of fluent versification and idiomatic expression, I have taken some trifling liberties with orthodox Gaelic spelling—if there is such—which I hope will be readily forgiven. But I have been indifferent only to those peculiarities of Gaelic orthography which are more or less in question among writers of the language. I have dispensed with accent-signs almost altogether, and, in numerous cases, with apostrophes. I regret, however, not having had time to give this feature of my work the necessary attention. But in the midst of continuous hard work I found this, on the present occasion, out of the question. I claim not for these verses that they are a work either of poetry or of art; but I hand them over to the reader in the hope that there will be found in them something to awaken sympathy, to intensify love, to sweeten joy, and to reconcile to sorrow.

A. M'D.

INVERNESS, *November*, 1895.

COINNEACH 'US COILLE.

A Cheud Bhàirt.

ORAIN DUTHCH' AGUS DUANAGAN GAOIL.

Mo Dhachaidh Ghaidhealach.*

Air fonn—"A nochd gu'r faoin mo chadal dhomh."

χ CIA'RSOAN a tha mi muladach
Fo chumh' agus fo ghruaim?—

Mo shuil air call a sealladh,
Agus m' aghaidh gun a tuar?—

Airson nach fhaod mi tuilleadh
Dhol gu mullach na 'm beann fuar,

Nà shiubhal feadh na 'm beallaichean,
'S na 'n gleanna' mar bu dual.

'S 's fheudar dhomhsa fuireach
Ann am baile dubh na 'n smuid;

Cha b' ionnan 's a bhi manranachd
A' measg na 'n lan-choill dlu,

'N uair bhiodh an Samhradh ro-mhaiseach,
Fo thrusgan òrdhearc, cùbhr',

A ceumadh air bharr neoineanan,
'S a sgapadh ros 'us fhìur.

An dean mi nise gairdeachas
Ri sruidean 'us ri 'm fuaim,

An deigh an uine bha mi
Feadh na 'n coire blath 's na 'm bruaich

'S ann chrochas mi mo chlarsach

Ri taobh uinge gràmna Chluaithe,

Mar Israel nig Sruth Bhabhailoin,

'S mo chridhe snamh an gruaim.

* By permission of the "Comunn Ghaidhealach," Glasgow.

O ! 's tric, O ! 's tric mi durachadh
 'Bhi 'm bun an Duin a risd,
 'S a chroit 's an robh mo chairdean
 'S anns an d' airicheadh mi fhin ;
 Bu taitniche na oighreachd leam,
 'S na saobhbheasan gach tir,
 A bhi na m' dhachaidh Ghaidhealach,
 'S ochoin ! cha 'n fhagainn-s' i.

Air toman flurach, feoirneanach,
 Fo dhion enoc mor an Duin,
 A bha mo dhachaidh bhoidheach-sa,
 Da 'm bi ri m' bheo mo run ;
 'S a nise 's buidhe leam bruid'lachadh
 Air m' uallachas 's mo mhuirn,
 Mu 'n d' fhuair mi aobhar smuaincaceadh
 Air caradh cruaidh mo dhuthch'.

Coj 'S gur tric air sgeithibh aisling mi
 An sud air ais a risd,
 A g' eisdeachd seisd 'us oranan
 Na 'n coin feadh gheug-phris mhin ;
eun 'Us te mo ghaoil ann combhla rium,
 'S mi cumail combra' ri,
 Mar nach b' ainmrig dhomhsa
 Mu 'n robh 'n Gleanna-Mor na fhrith.

2 'S chi mi bhealaidh pheallagach
 Bh' air cul an tigh, 's am fraoch,
 Chi mi 'n caorann meanganach,
 'S am barrach air gach taobh ;
 'S na preasaibh meanbha, measanach,
 Bha 'n cladach cas an uillt,
 Ri gathan geal na maidne
 Deanamh aiteas agus aoidh.

2 'S na m' chluasaibh guth na h-Iar-ghaoth
 Tigh'nn a nios bho shliabh 'us ghleann,
 A dusgadh aird 'us iosail
 Gu ceol binn bu tiamhaidh srann ;

'S greis eile g' innscadh sgialachd
 Air an tiom 'o chian a bh' ann,
 Do 'n Bheinné-Bhan, 'us ciamhagan
 An liath-cheo air a ceann.

Mar aon ri gaillionn Geamhraidh
 Agus anns an t-Shamhradh chubhr',
 'S e miann na 'n Gaidheal gleantaichean
 'Us beanntaichean na dùthch';
 'S a Rìgh ! nach mise chitheadh iad
 A rithisd, mar 'o thus—
 Gach coill' 'us monadh saor aca,
 Gach loch 'us caochan buirn.

Cruinneag Dhiomhach.

'N UAIR chumma' mi thu 'n tos' an Diomhach
 Thug mi gaol duit nach gabh innseadh ;
 'S gus an dean thu tar mo dhiobradh
 Bidh mi stri ri d' bhuannachd.

Tha mo run air a' nighean,
 Bidh mo run air a' nighean ;
 'S ged a bhris a' gradh mo chridhe
 Gu brath cha d' thoir mi fuath dhi.

Ged a tha thu nis' dha m' flugail,
 Bidh mo dhochas riut gu bratha ;
 'S gus an closnaich sgaile a bhuais mi,
 Bidh mo ghradh lan bhuan duit.

An leig thu di chuimhn' air a ghealladh,
 Thug thu dhomhsa 'n uaigneas badain ?
 Am brengaich thu ghaoil briathrach t-anam
 Do leannanachd 'us t-uailse ?

Tha mi nis' eadar d'fha shaoghal
 'S oidheche shiorruidh air gach taobh dhomh ;
 Aca chi mi thus' a tighinn 's a sgaoileadh
 Solus do ghaoil mi 'n cuirt domh.

Mo Chaileag Ghaidhealach.

Air fonn—"Cha ghabh mi te Ghalld',
Ged bhiodh siod' agus srol oirr'."

GED is socrach mo chluasag
 Ri taobh A' bhainn Chluaithe,
 Cha 'n 'eil m' inntinn ach luaineach—
 'S cha dual di gu 'm bi—
 Gus am faigh mi a dh' ionnsuidh
 Na te tha mi g' ionndrain,
 Ris 'm bu tric rinn mi sugradh
 Mu chul Coir-an-t-Shith'.

Am fas mise suarach
 Gu brath air mo ghruagach?
 An tiormaich an cuan,
 Na 'n tig fuachd air a ghrian?
 Mar fhuaran an reidh-ghleann
 Mo luaidh dhi sior cirigh;
 Mar m' fhaileas domh fein
 Mo throm eud di 's mo mhiann.

'Nuair a dhealaich mo dhia-bhean
 Fo dhubhar na 'n sliabh rium,
 Bha gnuis 'us a fiamhachd
 △ Bu briaghe na reult;
 Na 'n og mhaduinn shamhraidh
 Air eòmhuard na 'n gleannar,
 'Nuair bhios eol air gach crann,
 Agus srann air gach geug.

A falt or-lubach, uaibhreach,
 A sroladh mu guaillecan—
 'S gach ciabh agus dual deth
 Mu 'n cuairt do mo chrìdh;
 A gorm-shuilean tlatha—
 'S an gaol dha 'n leth bhatbadh—
 Dha mo chiuradh 's dha m' chradh,
 Agus gradh agam di.

- Bha bilean na h-oighe
 X Bu deirge na rosan ;
 X Bha gruidhean bu bhoidheche
 Na neoinean na 'm bruach ;
 X Agus *Cupid* dha ghrianadh
 Mu braighe geal, ciachach ;
 B' i taladh na 'n ciad 'i
 A dh' iarraidh a luaidh.
 X Bu chumaire nighneag
 X Na cruth ann an sioda—
 Slios dealbhaich, cruinn, direach,
 Seang, sinnteach, glan, reidh ;
 'S a meanbh-throidhean bideach,
 Ri fanna-fhluir a briodal ;
 'S iomadh oigfhear a chiosaich,
 A riombachd 's a ceum.
 Nuair a reachadh i chuairteachd
 Na 'n gorm thoman uaine,
 Cha bhiodh feoirnean nach gluaisleadh
 An ullachas gaoid
 X Do n' mbaise 's an ailleachd
 X 'Bh' air an curam an trath sin ;
 Bhiodh a ghrian na bu bhlaithe,
 'S an la na bu chaoin'.
 Cha do sheinn ann an ero-choill,
 Cuach, uiseag, na sineorach,
 A riun ceol na bu bhoidheche
 Na comhradh mo ruin ;
 Bu mhilse guth fìor-bhinn
 Na cagar na h-lar-ghaath
 Do 'n an fheasgar 's e g' iathadh
 Mu chlar-ghleann 'us stuc.
 'S cha chuir dusgadh na maidne
 A' m' inntinn mo thaitneas
 'Nuair bha m' anam dha gharadh
 Ri lasag a gaoid,
 Feadh na 'n gorm choire blatha,
 'S na 'n ur chnocan fasor,
 Mar bu mhiann leam bhi ghnath
 Gus am fag mi an saogh'l.

Gleannamoireasdain.

Air fonn—"Tri ni thig gun iarraidh."

FHIR a shiubhas air thurus *e/*
 Do ghleannan na monaidhean ard— *my*
 Gleannamoireasdain boidheach
 Nan doire 's nan cro-choille lan—
 Thoir mo shoruidh le durachd
 Gun di-chuimhn' gu duthaich mo ghraidh,
 'O ghlaicéagan Lunnaidh
 Gu Ailtsaidh nan lub-choire blath.

Tha mo chridhe gu siorruidh
 A togar 's a g' iarraidh bhi shuas,
 Feadh nam bealach 's na' mointich—
 Feadh nan laganaibh comhnard 's nam bruach—
 Feadh nan alltan 's nan easan, *3/*
 Nan enocan, nam preashan, 's nan cuairt—
 Far an cluinninn an iar-ghaoth *i/*
 Ri ceol milis a lionadh mo'chluais.

'S an uair a thigeadh an Samhradh
 Bu bhoidheach an gleann air gach taobh, *2/*
 'S na prìs ghorm-dhuilleach, gheugach,
 A pogadh a chile le aoidh; *e/*
 Agus cubhag 'us smeorach
 Ri aighear 'us ceol air gach craobh,
 'S a g' innseadh le eibhneas
 Gu robh gaire na Ceit air an raon.

Leam bu taitneach 's an am sin
 A bhi anns a ghleann le mo run— *u/*
 Feadh nam fèicheagan fèprach,
 A tional na' neoinean 's na 'm flur;
 Cha 'n 'eil saoihbreas air thalamh
 A chuirinnsa coimeas, na cuirt, *7/*
 Ri bhi 'n caoinhneas mo leannain
 A' measg nam preas barrach 's nan lub. *2/*

Oran Leannanachd.

Air fonn—"Na 'n faighinn gille ri cheannach
A bheireadh beannachd gu Mairi."

Co do 'n innis mi 'n sgeula
Chaidh chur an de na mo chluasan ?
An creid mi gur firinn
An ni thuirt an sluagh rium—
Gu bheil thu 'n diugh do bhean-phosda,
The 'n fhuilt or-lubaich, dhualaich,
Do 'n d' thug mise 'n gaol siorruidh
A theid sios do 'n an uaigh leam ?

Do 'n d' thug mise 'n gaol siorruidh,
'S an gradh dìomhair nach basaich,
'S an tròm ghealladh nach dealaich
Rium ge d' mhairim gu bratha ;
Cia'r son, o choin ! nach do cheileadh
Orn fear eile bhi 'n fabhar ;
Cia'r son nach d' fhagadh mi 'n dochas ?
An ann gu bròn a chaidh m' arach ?

Cia'r son nach d' fhagadh mi 'n dochas ?
E' fhearr an sgìeo na bhi falaamh ;
'S cia'r son nach d' fhagadh 's an duil mi
Gu 'm bithinn a sugradh rint fhathasd ?—
Mar is minig a bha mi
Ann an aiteachan falaich,
A g' eisdeachd ceile ^{gradh} boidheach
Am barr nan og phreasan barrach.

A cluinntinn ceile ^{gradh} taitneach
Nan eun ^{an} breac-iteach, seisdeach—
Ceol tha tuilleadh gun bhlas domh
Gun te mo thlachd leam dha eisdeachd ;

Ciod a shasuicheadh riamh mi
Ach tromh iasad do leirsinn-s' ?
'S cia'r son a rugadh mi idir
Ma tha thu nise dha m' threigsinn ?

Cia 'r son a rugadh mi idir
Ma 's briste'-cridhe mo chrannachur ?
Cia'r son nach d' ioslaich am bas mi
An uair a bha mi na m' leanaban ?
Nach bu shocrach bhi 'm shineadh
A' measg min-smuir na talmhuinn,
Seach bhi siubhal air uachdar
'Us thus' a-luaidh dha mo dhearmad ?

A bhi siubhal tromh 'n t-shaoghal-s',
Gun thu a ghaoil a bhi comhl' rium—
'S mo la gun solus gun soillse—
Mar an oidheche dhomh 'n comhnuidh ;
Ach ma chuir thu do chul rium
Biodh mo dhurachd 's mo dheoin duit,
Ge b' fhearr nach fhaca mi riamh thu,
A dh' fhag fo phian ri mo bheo mi.

Am Baile Beag tha 'm bun na 'm Beann.

Air fonn—"A nighean bhan tha 'n Achaluachrach."

A dh' aindeoin taobh 'o 'n seid a ghaoth
 Leam fhin 's ro chaomh 'o shuas i—
 'O dhuthaich m' eud, 's dol fodha na grein,
 Na 'n dail, 's na 'n reidhlean uaine;
 Tha fonn 'us fallaineachd 'us fas
 'S gach osag chairdeach, chuanar,
 A thig a mhan 'o ghleannaibh ard
 Na 'n coire blath 's na 'n cuairteag.

Tha baile beag 'am bun na 'm beann
 Gu h-ard an gleann mo luaidh-sa,
 'S am leam bu mhiann bhi fuireach ann,
 Ged bhiodh an geamhradh fuar ann;
 Na 'r suidh' an caoinhneas teintein blath,
 Ri ceol 's ri gairdeas uallach,
 Cha mhor a ruigeadh oirnn do n' ghaoir
 Bhiodh feadh na 'n raon mu'n cuairt duinn.

'S am mar bu labhra seisd na'n gaoith'
 A' measg na'maol cinne fuara,
 'Us mar bu treasa srann 'us caoir
 Na 'n allt' ri taobh na 'n cruachan,
 Bu chombhfhurtaiche 'm bothan blath
 Fo dhion na 'n ard bheann gruamach;
 Car mar is boisgeannt' chithear reult
 'Nuair 's duirche 'n speur mu'n cuairt di.

'S an uair a thigeadh samhradh ur
 A dhusgadh fhìur 'us luachair,
 'S a sheinneadh eubhag a gug-gug,
 Air bharr na 'n dlu phreas cuachach;
 Cha 'n fhacas non ait' cile riann
 Bu bhoidheche fiamh, 's a h' uailse,
 Na 'm baile beag tha 'm bun na 'm beann
 Gu h-ard an gleann mo luaidh-sa.

Am Fear-Fuadain.*

Air fonn—"Tha gaol na'm boirionnach 's an oige."

CHA 'N ioghnadh mise bhi fo phramh
 'S mo chridh bhi craiteach, ciuirte,
 An deigh mo chul a chur gu brath
 Ri m' chairdean 'us ri m' dhuthaich ;
 O ! 's beag mo thogail ris an t-sal,
 Cha b' ionnan 's aird na'n stue-bheann,
 'S a bhi feadh na'n coire blath,
 Na'n gleann, 's na'm fas-choill cubhraidh.

Thilg mi h-uile ni air falbh
 A bha mi 'n carbsa bhuannachd,
 'S cha mor nach b' fhearr leam a bhi marbh
 Na beatha shearbh thair chuaintean ;
 Mo thruaighe 'n duthaich as am faodar
 Bhi cur dhaoin' air fuadan ;
 Mo thruaighe 'n tir a tha fo chis
 Aig luchd na 'm frith 's na'm buachail'.

Cha chluinn mi nochd guth min mo mhathair
 Seinn na'n dan 's na'n duanag,
 Na briathran taitneach m' athair gradhach,
 Mar a b' abh'isd na m' chluasan ;
 'S cha chluinn mi banarach na'm bo—
 Mo Mhali bhoidheach, ghuanach—
 A gabhail luinneag anns a chro,
 'S na laoigh ri ceol mu'n euairt di.

'S cha chluinn mi chubhag air a gheug
 Moch maduinn Cheit ri h-oran,
 'S cha d' thig do m' ionnsuidh m' eirigh grein
 Guth taitneach reidh na smeoraich ;
 'S cha chluinn mi ghaoth air feadh na'n gleann,
 A deanamh srann-cheol boidheach,
 Na fuaim na'n sruthan 'us na'n allt'
 A tighinn an ceann na' Mor-eas.

* By permission of the "Comunn Gaidhealach," Glasgow.

A neul a chi mi os mo chionn
 A dol a dh' ionnsuidh m' dhuthaich,
 Thoir soraigh bhuamsa do'n Taobh-Tuath,
 Do 'm bheil mo luaidh 's mo runachd ;
 Ge b'e nite 'm bi mo shaoghal
 Bidh mi chaoidh an durachd
 Do thir na'm beann, na'n gleann 's na'n lon,
 Na'n dail 's na'n cro-choill' flurach.

'Us coin a chi mi anns an speur,
 Ma bheir do sgeith Ghleann-Iuil thu,
 Thoir soraigh bhuamsa dh' ionnsuidh 'n te
 Ri'm b' abh'sd dhomh fhein bhi sugradh,
 No Mhali bhoidheach a bhiodh deonach
 A bhi 'n comhnuidh dlu dhomh,
 Nighneag a chuil bhacdaich or-bhuidh,
 'S e do phog nach diultainn.

Chi mi seachad ri mo thaobh,
 'S a h-aodach ann an ordugh,
 Long bhriagha, mhaisich, roimh na ghaoth,
 Gu tir mo ghaoil a seòlth ;
 'S buidhe leam sealltuinn as a deigh
 Cho fad 's is leir dhomh sgleo dhi,
 'Us leanaidh mo chridhe i gach la
 Gu duthaich ard na' mor-bheann.

Luinneag.

'S FADA, 's fada leam a tha mi
'N so am baile mor na 'n sraidean ;
B' e mo mhiann a bhi dha fhagail,
'S cul gu brath chur ris 's a mhaduinn.

Tha mi sgith do ghlagraich Bheurla—
'S toilichte dheanains' a treigsinn
Airson a chanain aluinn, cheutach,
Chleachd mi eisdeachd na m' leanabh.

Nach bu taitneach cainnt mo dhuthecha—
Ghaelig aghmhor, bhlatmhor, shughor,
Seach sgreadail leibideach nan Du-ghall,
Bhi dha m' dhusgadh na mo leabaidh ?

An canan foinnidh, loinneil, priseil,
Fonnmhor, tlachdmhor, blasmhor, fìorghlan—
An canan eireachdail, caoin, min-bhog,
A bha eadar mi 's mo leannan.

A bha cadar mise 's Deardshuil,
An fhuilt chamalubaich, chas, fhainich,
'S na h-aghaidh mhaiseach, fhathail, narach—
Te mo ghraidh na 'm ban chiamh clannach.

O ! 's truagh nach robh mi 's i an trath so,
Feadh na 'm bruach 's mu 'n cuairt na'm fas-ghleann,
Far 'm bu mhiann 'us far am b' fhearr bhi
Na bhi 'n ailleas ann am baile.

Cha 'n fhada gus an teid mi suas
A dh' ionnsuidh gleannan ur na 'm fuar-bheann—
Gleannamoircasdain mo luaidh-sa—
Gleannan min na 'n gruagach cannach.

Diridh mi aig Croit-an-Taillear,
'S theid mi seachad taobh an Spardain ;
Leumidh mi th' air Allt-na-h-Athainn,
'S gheabh mi failt 'o iomadh caraid.

A Bhuachailleachd.

Air fonn—"An Diciadain a dh' fhalbh sinn."

Is toil leam thu Mhairi 's cha 'n aicheadh mi e
Ged nach biodh do chairdean gu bratha rium reidh;
Leanaidh mis' ann an gaol 's tu O! aon da bheil m' eud,
'S gus an cuirear 's an uir mi cha lub mi ri te 'il'.

A Mhairi dhonn channach 's ann agad tha 'n doigh
Air na gillean is toil leat a tharunn na d' choir;
Co nach iarradh bhi ma' riut a bhlaiseadh do phog?
'S ca'il an t-oig'ear a dh' fhalbhadh 'o sheanchas do bheoil?

Cha 'n fhaca mi sealladh bu laghaiche riamh
Na'n snuadh a th' air t'aghaidh is loinneile fiamh;
Tha do ghruaidhean mar rosan, 's do cheol mar an t-ian
Bhios a seinn air na geugaibh 'n am eirigh do 'n ghrian.

Tuiginn leamsa do dhuthaich na 'n ur-choire blath—
Do ghleannan na 'n dlu-choill 's na'n stuc-bheannaibh ard;
Far an cluinn sinn an smudan ri durdan 's a Mhaigh,
Sa toirt freagar do 'n bhruidhearg 'n am dusgadh do 'n la.

'S bidh ghaoth oirnn a seideadh gu reidh agus cinin,
Luidhidh 'n dealt air an fheur dhuinn 'us eirigh an driuchd;
Ni mhadninn mhin Cheitein le cheile rium surd,
'S seinnidh chubhag i fein dhuinn air gung a gug-gug.

Gabhaidh nillte dhuinn orain is ceol bhinne fuaim,
'S bidh na h-easain ri cronain an comhnuidh na'r chuais;
Bidh gach craobh agus og phros tighinn beo ann an uail,
Nuair bhios mis' agus m' eudail le cheile mu'n cuairt.

Bidh ise gu guanach 'us buarach na laimh
A bleothann chruidh ghuaill fhionn gu duanagach trang;
'S bidh mise na'm Bhuachail' a cuairteachd na'm fang;
'S co bhios cho uaibhreach 's cho uallach 's gach am?

Mo Chaileag bheag bhoidheach bhan.

Mo chaileag bheag bhoidheach bhan,
 'S ann duit tha mo luaidh 's mo ghradh ;
 'S tu mo bhann-suir'each mhnileach,
 'S tu m' aon leannan lurach ;
 'S cha 'n fhaiccar mi tuilleadh 'n deigh chaich.

'S mo chaileag bheag bhoidheach bhan,
 'S ro-mhath 's aithne dhuit fhein mar a tha ;
 Cha 'n 'eil uibhir gu 'n fhios duit
 'S gu 'm biodh tu gun thuigsinn
 Mo chridhe-sa bhi dhuit-sa cho blath.

'S mo chaileag bheag bhoidheach bhan,
 Dhomhsa 's soilleir na d' mheal-shuilean tlath,
 Gur a toigh leat mo chuideachd',
 Mo mhire 's mo chluith riut,
 'S nach fhaca tu duine na 's fhearr.

Mo chaileag bheag bhoidheach bhan,
 'S tu m' eibhneas 'us m' aighear a ghnath ;
 'N nair bhios m' inntinn a cromadh
 Fo 'n t-shaoghal 'us obair,
 Bheir do ghaire dhomh togail an aird'.

Mo chaileag bheag bhoidheach bhan,
 'N nair a thilleas mi 'n tuiteam an la ;
 'S fhearr leam t-aoidh agus t-fhuran,
 Na a bheairteas na b' urrainn,
 An saoghal a chur na mo lamh.

Mo chaileag bheag bhoidheach bhan,
 Ged nach 'eil do ghibht-labhairt ro shlan ;
 Tha do laigelas bhreòite
 Na 's binne no ceol leam ;
 'S tha do chridhe dhomh comhla ri d' fhailt'.

Mo chaileag beag bhoidheach bhan,
 Cha 'n 'eil thus' ach a' maduinn do la ;
 'S gu 'm a cinin-bhog a dhunas
 Am feasgar air t-uine ;
 'S e sin dhuit mo dhurachd-s' a ghraidh.

Air cul Achleagan Boidheach.

Luinnag—Air seann fhonn.

'Tha neoineanan 'us flurrichean
 Air cul Achleagan boidheach—
 Air cul Achleagan,
 Braigh' Achleagan,
 Cul Achleagan boidheach.

'S tha meabh-choill bharrach dhlu-phreasach
 Air cul Achleagan boidheach—
 Air cul Achleagan, etc.

'S tha alltan linneach lub-shruthach
 Air cul Achleagan boidheach—
 Air cul Achleagan, etc.

Is iomadh ceum a shiubhal mi
 'Measg ruidheachan 'us lointean
 Air cul Achleagan, etc.

A buachailleachd chruidh chais-fhionn
 Fendh na 'm brach na 'n glaic 's na 'n cos-chnoc
 Air cul Achleagan, etc.

'S cha bu tric lean fhin ann mi—
 Bhiodh gnagach riomhach comhl' ruin
 Air cul Achleagan, etc.

'S mi g' innseadh sgeula 'n naigneas di,
 Nach fhaod mi luaidh na m' oran
 Air cul Achleagan, etc.

'S coin bheag' air bharr na' meanganaibh
 Rì leadanachd 'us eol duinn
 Air cul Achleagan, etc.

'S osag Ruidhe-na-h-Ulaidh,
 Gabhail buinneag dhuinn 'us cronan
 Air cul Achleagan, etc.

'N uair bhiodh am feasgar camhanach,
A sanais feadh na 'n og-chramh
Air cul Achleagan, etc.

O! 's tric 'o sin a smaoinich mi,
Air slainte 's saorsa m' oige
Air cul Achleagan,
Braith' Achleagan,
Cul Achleagan boidheach.

Focail Ghaidhlig do 'n Fhonn—"Ye Banks and Braes o' Bonnie Doon."

O, UILTE bhig a theid orm seachad
'Us coin tha seinn air bharr na 'n craobh,
O, ciamar dh' fhaodas sibhs' bhi 'n aighear,
Na bhi cho failteach, lan do dh' aoidh?
'Us mise fulang fo chradh 's fo mhulad,
'A m' shineadh air m' uilinn ri cumha 's ri caoidh;
'S mo chridhe, do 'm b' abhaist a ghnath bhi fallain,
A nise dha chaitheadh le lasair a ghaoil.

'O n' chunna' mis' an tos a chaileag
Cha d' fhuair mi do m' aire riamh fois na tamh,
'S ann 's bliadhn' gach mios 's is mios gach latha
'S am faic mi aghaidh na h-aingile tlath;
'S cha 'n 'eil air thalamh aon ni ni math dhomh,
Na lasaicheas m' anam 'o ghlasan a bhais,
Ach aoidh na ribhinn fhiorghlan, alloil,
Do 'n tug mi 'n cion-falaich a mhaireas gu brath.

Cha dean mi ceum feadh shleibh na fireach
Gun iomhaigh na l'ighinn a tighinn fo m' chre,
Na cuairt cha teid feadh reidhlean glinne
Nach chuinn mi guth milis, is binne na teud,
'S gach cun a sheinneas air chraobh 'us phreasan,
'S gach alltan 'us easan a freagairt da 'cheil',
'S air sgeith na reidh ghaoth sheideas thairis—
An clarsachd a bharraich, 's an caithream na'n geug.

Cnoc-na-h-Ath.

'S tric a bhios mi sinainteachd
C' ait' an diugh bheil na laoiach,
Bhiodh a cruinneachadh non uair
Aig taobh Cnoc na-h-Ath.

C' ait an diugh bheil na fearaibh
A bha fuighantach, smearail?
'S ann tha 'n t-ionndrain 's a bhail'
Air laoiach ghasda mo ghraidh.

'S tric a chunna mi comhla
Prasgan cuideachdail, coirte,
Air lomagan boidheach
Cnocan cosach na h-Ath.

'S iomadh mathair bha proiseil,
Agus piuthar chuir dochas
As na fìen gaichean oga
Dh' fhagadh oighean fo phrann.

Mar ur phris ann an gleann iad,
Ri taice na'n seann-chraobh,
'S grian na h-oig' orra daunsa
'S iad am Bealltuinn am fais—

Ach mar osag a Gheamhradh
Sgaoileadh rionnag an t-Shamhraidh,
Chuir an saoghal air chall iad,
'S cha 'n eil ann duine ach sgail'.

Tha cuid shìos 'us cuid shuas dhiu;
Cuid gu deas agus tuath dhiu;
Tha cuid eile thair chum du;
'S cuid 's an uaigh dhiu' aig tamh.

Thug gach bliadhna cuid fhein bhuainn,
'S ann 's beag nach d' fhalladh iad gu leir oirnn;
'S dh' fhagadh sinne gu denrach,
Caoidh na'n treun fhir a bha.

Bruadar Gaoil.

Air fonn—"Cha d' thug mi gaoil do dh' airgiod," &c.

BHRUADARICH mi 'n raoir
 Bhi 's a choill leat, a ghaoil,
 'S an sin 'a m' shineadh lamh riut
 Fò sgaile na 'n craobh ;
 Air foicheag shocrach uain',
 Agus fuaran aig 'ar taobh—
 An am dol fodha do Phœbus
 Air cul na 'n sleibh-bheann fraoich.

Bha 'n ceol bu bhoidhche dh' eisdeadh
 Dha sheinn os 'ar cinn,
 Aig coin air bharr na 'n geugan
 Ri co-sheirm seisdeach binn ;
 'S breac tarraghealach, glas, leumnach
 A g' eiridh air an linn ;
 'Us gaoth an Iar a scideadh
 Gu reidh air feadh na 'n glinn.

Bu toilicht' tlachdmhor, glormhor,
 Na h-uairean oir ud domhs',
 An caoimhneas 'us tu eucaig
 Do 'm bheil mi 'n eud cho mor ;
 O ! ged is ann am bruadar
 A fhuair mi a d' choir,
 Cha mhor gu 'n iarruinn dusgadh
 A ruin as an sgleo.

C'arson is ann am bruadar
 A fhuaradh mi 's tu,
 A falbh mar sud an uaigneas
 Air feadh na 'n cuach-phreas dlu ?
 Nach truagh nach ann da rìreadh
 Bha mi agus mo run
 Cho saor an gradh a cheile—
 'M bi agam fein ris duil ?

Tom-an-t-Sheomair.

Air fonn—"Bonnie Loch Lomon".

Ged a bha mi ri m' la 'n ionnadh aite fo n' ghrein
Far 'm bu taitneach le ceudan bhi chomhluidh,
Bha mo chridhe-s' 'us n.o dhurachd a g' iarruidh 's a runachd
Gu sìorruidh gu eul Tom-an-t-Sheomair.

Mar dhaoinean an crun a tha tomnan mo ruin-sa
'Measg thorrain 'us ur-chnocain bhoidheach;
Cha do dhearc mi riamh mo shuil air aon spot is grinne
gnuis.
Na na luban air eul Tom-an-t-Sheomair.

Bidh an uiseag 's an smeorach 's an og mhaduinn Cheit
A cur failt' air a cheile le ceol-mhir';
'S bidh a chubhag 'us an smudan, 's an dreathan-donn 's am
bru-dhearg,
'Us seisd ac' air eul Tom-an-t-Sheomair.

'S tric a shuidh mi a g' eisdeachd ri seid ghuth na gaoith,
'S i a clarsachd 'measg chraobh agus og-phreas,
Mar gum biodh i cur failt' air gach neach a bha fo phramh,
Thighinn a shugradh gu braigh Tom-an-t-Sheomair.

Cha robh m' inntinn 's an uair sin fo blunaircadh an
t-shaoghail:
Ann am brùdar s' an aotruimeas gorach,
Bha mo chridhe cheart cho saor ris an duilleach air a
chraobh,
'S ris an ur-lus ri taobh Tom-an-t Sheomair.

Leam bu mhiann a bhi cuairteachd a risd fèulh nan cuach-
phreas,
Mar bha mi an uallachas m' oige;
Agus leiginn leis an t-shaoghal e shiubhal mar a dh' fhaodadh,
'S mo thoileachadh-s' aig taobh Tom-an-t Sheomair.

Do Mhairi.

Air fonn—"Ann sa Mhaduinn 's mi g' eiridh."

CHA cheil mi—cha lamh mi—gu'r tu a Mhairi an ainnir
Do'n d' thug mi 'n gaol falaich a mhaireas gu brath—
A the'n fhuil dhualagaich chlannaich 's na'n gorm shuilean
meallach,

Ci' a'l m' aoibhneas air thalamh ach ma' ruit a ghnath?
'O na fhuair mi 'n tos sealladh do d' chaomh aghaidh
bhanail.

Cha robh suidheachadh agam do m' aire, na tamh;
Dh' fhag thu t-ìomhaidh air m' anam mar dhealbh ann an
glaine,

'S cha dan domh bhi maireann gu'n chaidridh do ghraidh.

O' aingil mo runachd cuin' a thig thu do 'm' ionnsuidh,
Le d' aighear, le d' shugradh, 's le d' chumhnantaibh graidh?
C' uin' a thig' thu do m' dhusgadh, 's a dh' fhosgladh mo
shuilean,

Agus codal neo-shunndach do'n dunadh a ghnath?
Mar fhìl'r 's a gheamhradh anns an talamh 's e amblaicht'
A featheamh na Bealltuinn thighinn teamn air le blaths,
Tha mo chridhe-sa ceamhailte, a ghaoil gus an am sin
'S am faigh mi air laimh thu, o m' annsachd gu brath!

O! eisd rium a Mhairi; tha mo dhuil-sa gach la' ruit;
'S e do bheatha-s' a ghraidh, thighinn na m' chairdeas a risd?
Tha m' anam-sa paidhteach, 's cho tioram ri fasach;
'S an d' thig caoin-fhras do mhanrain ciod a shasuicheas mi?
C' airson a fhuair sinn a cheile anns an t-shaoghal-sa, m'
eudail,

A nise na dh' fheumas sinn treigsinn 's gach ni,
Mar bi thusa ghaoil reidh rium 's truagh nach robh mi na
m' reuk-ghaoth,
Na na m' gharbh-shruthan beucach a leum na'n leac min.

Ged 's iomadh boirionnach aluinn a thachair re m' la 'rium
Do leait sa cha d' thainig na m' lathair, a reul!
'S ann tha dealradh do bhlath-shuil mar a ghrian anns an
Ard-neamh,

Agus t' aghaidh mar sgathan do Nadur gu leir.

Gruaidhean tana, dearg, narach 's am faicear faileas do shac-
ghaol,

Beul ciuin, cumair, cairdeach, lan graill agus eud :

Muineal geal a mhor chaileachd, 's am bi *Cupid* ri gairdeas,

'S ri caoin-mhire manrain, a taladh na'n ceud.

'S ann mar bheanntaichean airgidoid a tha do chorra-chiochan
tarragheal

A g' eirigh gu dealbhach air do gheala-bhroilleach min ;

Co a chuireadh an seachas na tha ghaol riu 'n earbsa ?

Co a b' urrainn a dhearbhadh an anabharra phris ?—

Na tha thobraichean dochais, 's a dh' fhion-liosaidh solais

A ghnath anna chomhnaidh mar or ann a' meinn ?

Na tha shaoghail do bheo-ghradh, 's a bhi-bhuantachd gloire

Na d' bhraghe O ! oighe thug og mi fo chis ?

'S tric 's gur minig a bha mi 's tu 'n uaigneas, a Mhairi,

A siubhal na'm blath choille, fas-dhuilleach dlu,

Fo dhubhar 'us sgaile na'n ur-chraobhan lana,

'S mi beo ann a' manran 'us abhachd do mhuirn ;

Faotuinm beath' agus eileachd 'ou a ghloir a bha thamh
lent,

Mar oibraibh Naduir 'o Ard-Fhlath-nan-Duil ;

'S tu sgaoileadh gathanaibh grasmhor anns gach cuil agus
cearne,

'Sa soillseachd gach aite 's an taradh do shuil.

'S a nuair a sheinneadh tu d' orain, thigeadh eubhag 'us
smeorach,

A dh' eiseachd ri d' cheol, a the bhoidheach mo ghaoil ;

Thigeadh buidheag na 'n og-phreas agus donn-dhreathan
seolta,

'S thigeadh dubh-eun na'n lointean na d' choirsa le aoidh ;

Gach eun anns a chro-choill le aoibhneas na d' chomhail

A g' iarraidh an comhnuidh bhi beo ri do thaobh ;

'S gach creag agus mór bheann, gach neul 'us reult glor-
mhor,

A cromadh gu d' phogadh, O ! oirdheare mo shaoghail !

Am Foghar.

Air fonn—"Tha mo chion air mo leannan."

GED is ceutach an t-Earrach—
 Le surd a g' eirigh a codal—
 A bruchdadh feur agus barrach
 Gu gaireach, eibhneach romh 'n talamh,
 'S beag mo speis di 'us m' aire—
 'S ann tha m' euds' ann an caithream nan lan-mhios.
 'S ann tha m' euds', &c.

'S ged is boidheach an Samhradh—
 An di-chuimhn' air a Gheamhradh—
 A fas gu binn ghuthach, sranndach,
 Luachrach, lusanach, crann-ghorm,
 'S neo-shultmhor an t-am leam
 Lamh ri uchd-mhais' *September* 's a h-ailleachd.
 Lamh ri uchd-mhais', &c.

Ciod a gheibhte na dh' iarrte,
 Mar aon shealladh cho briagha,
 Ri trom fhasachd na bliadhna
 Na thuinn fo osag na h-Iar-ghaoth,
 'N am do 'n ghrein a bhi 'g iathadh
 Mu ghuailean na 'n sliabh-bheanna' arda.
 Mu ghuailean, &c.

A choille phailt-chraobhach, dhuinte,
 Na 'n trom dhathaibh neo-chunntail,
 Ris an talamh a lubadh,
 Fo h-eallachaibh measanach cubhraidh;
 'S e bheireadh slainte dhomh dubailt,
 A bhi siubhal na 'n ur-ruidhe blatha.
 A bhi 'siubhal, &c.

'S na chul-taice do 'n dealbh so
 Gheibhear geal agus dearg-fhraoch,
 Mar bhrata dait' air na garbh-chnuic
 Gu cnagach, baganta, balgach,

'S'e tilgeil faileas air falbh dhuibh
 An aghaidh soillearachd fanna-bhuidh' nam ban-leac.
 An aghaidh, &c.

'S bha uair bu taitneach bhi tialadh
 Air damh cabrach, riabhach,
 Feadh nan coireachan fiarach—
 Coin air eill 'us iad iasgaidh,
 Aig gillean treun-cheumach, fialaidh,
 Dha nach b' aithne bhi iosal na nadur.
 Dha nach b' aithne, &c.

Sin 's le slat agus driomlaich,
 Air an linne bhi g' iasgach
 Na 'm breac tarra-gheala, biata ;
 Mar a bha sinn 'o chianntan,
 'Nuair a dh' fhaoidte gun iarraidh
 A bhi siubhal na 'n sliabh mar a b' aill leinn.
 A bhi siubhal, &c.

Ach 's ann iosal mu 'n bhaile
 Bhios an solas 's an t-aighear,
 'Nuair a thoisicheas fearaibh,
 'S mnathan og air bhi gearradh
 Comhdach or-bhuidh an fhearuum,
 'S iad gu comhraideach, caithreamach, cairdeach.
 'S iad gu, &c.

Gillean treuna, 's na spealan,
 'S oighean gle-ghlan a tional ;
 Sgioba treubhach a ceangal,
 'S cha bhi eis air an adnig ;
 'S co is eibhnich' na 'm balach,
 'S ard cheum aige tarruinn an racam.
 'S ard cheum, &c.

'S an am toir dhachaidh na "maighdinn,"
 Gheabhear aighear 'us aoibhneas,
 Bean an tighe ri enaimhneas,
 Cach nileadh gu loinneil
 'S an gradh cridhe cruaidh-thoinnte ;
 Gur milis codal na h-oidhehe do 'n fhardaich.
 Gur milis codal, &c.

'S binn leam caithream a chrodhaidh
 'N am toir dhachaidh na' mor-sguab;
 B' e 'n toil-inntinn 's an solas,
 A bhi 'n taice chuirn gholaich,
 'S gearran glas an deagh ordugh,
 A tarruinn shacaibh gu seolta dhe 'n phairce.
 A tarruinn shacaibh, &c.

Agus sgioba na 'n cuallan,
 A tighinn gu farumach, uallach,
 'S a fagail "straigh" air na cuach-phris
 Ann an cabhaig an gluasaid
 Leis an eallach neo-shuarrach,
 Bhios brighmhor, cudthromach, luach-phriseil, aluinn.
 Bhios brighmhor, &c.

Bho mhoch mhaduinn gu h-anamoch
 A tarruinn dachaidh an arbhair,
 'S cuid dha charadh gu dealbhach
 Ann an cruachan neo-chearbach,
 'S cuid eil' ann an ceanna-mhir'—
 Co a chuireadh an seanchas an t-abhachd?
 Co a chuireadh, &c.

'S na h-coin bheag' air an sgiathaibh,
 Gu h-aotrom, breac-iteach, sgiamhach,
 'S iad an deigh fias fiadhaich,
 Le meud pailteis am biathaidh—
 Co a bheireadh dhoibh 'n sgiala,
 Gun d' thig an reothadh a liathadh na'm paircean?
 Gun d' thig, &c.

A mhios, a bhann-righ na' miosan,
 A mhios is crun do na bhliadhna,
 A mhios lan-lambach fhialaidh,
 A mhios ard-mhaiseach, bhriagha;
 B' e an creideadh 's an diadhachd
 A bhi smaointeachd air diomhaireachd t' ailde.
 A bhi 'smaointeachd, &c.

Maighdeann Og Dhailchuilinn.

Air fonn—"Gur mor mo spair do n' chruinneag ud."

NA 'm faicinn fear air thuras
 Gu Dhailchuilinn na 'n slíov ard,
 'S a reachadh rath'd a mhuilinn,
 Far am beil an ulaidh ghradh;
 'S a dh' mbeadh do mo beanan
 Gu bheil m' airesa fo phrann,
 O'n a dhearbhaich mi an uradh rith'
 Aig mullach Beul-a-Cha.

Bu partnach mór na cin na 'r cluain,
 'S bhí 'n arth ri fuaim-cheol binn,
 'Nuair a choinnich m' 's a ghrungach
 Air a ghlas bhradaich bhoidheach mhín;
 Far an d' thug sinn boid da cheile',
 Gu b' e de a thugadh rinn,
 Nach leigeadh sinn air chod a chaoil
 An gail a thugadh leinn.

Bhí h-aedann mar a mháduinn,
 'Nu'm dhí deachaidh na speur,
 'S a folt cuile na dháid an ordugh,
 Mar bhíod mól m'ch cuirt do'n ghreim;
 Is aith mór cheol bhí comhradh leinn,
 'S mar oron leim a eum,
 'S mo chri-the danna' ri gaire
 Mar an far ghleann rí a Chéit.

'Nuair a bhíodh tu ghlas a ghruaid
 Feadh na cuile-phrionn boidheach ur,
 Cha mhor nach b'íodh na n-áineannan
 A comhstri bhí ríodh dlo;
 'S ar an leigeadh tu d' cheum comhaid
 Chinnnte eol a' n-áine na n-áine,
 A chod' gu leir mar chlarach
 Ams gach áite 's an b'íodh tu

Focail do Bhannsuir'each 'o Ghille, air dha tuiteam ann a' mi-fhortan.

Air fonn—"Mu 'n taice so 'n uraidh," &c.

Tha mo chridh' air a bhuaireadh,
'S tusa 'n drasd' dha m' chur suarrach ;
Ach mo bheir thu ghaoil fuath dhomh,
Cha dual domh bhi beo.

Is toigh leam a' nighneag,
'S ro thoigh leam a' nighneag ;
'S mar a faigh mi a' nighneag,
Cha bhi m' inntinn ach leoint'.

'S tha m' anam air lionadh
Le mulad 'us iarguinn ;
'S ole a chaidh leam a bhliadhna-s'
Fhad 's a thriall i 'o tos.

Thainig car orm nach d' iarr mi,
'S chuir sin dhe do rian thu ;
Ach a ghaoil bi rium ciallach ;
'S e mo mhiann sinn bhi coirt'.

'S iomadh ni their an sluagh riut
Mu mo dheidhinn 's au uair so ;
'S is goirt leam-sa na fhuair iad
Ri luaidh as mo choir.

Ach 's iomadh ni thig 's an t-shaoghal-s'
Ann an aghaidh chlam daoine ;
Cha mhor neach nach teid aon uair
An darra taobh thair an ròid.

Tha mo chridhe dhuit dilis,
Ged a chaidh mo cheann cli ort ;
'S mo ghaol dhuit-sa cha diobair,
'S an teid mo shineadh fo 'n fhod.

Am Freagradh.

Air an aon fhonn.

CHA 'N eisd mi ri d' uirnigh,
 Chaill mi uileadh mo run ort,
 Cha mhor nach iaruinn le durachd,
 Thu bhi duinte fo bhord.

Ged is toigh leam an gille ;
 Ged 's ro thoigh leam an gille ;
 Cha bhi mi reidh ris a ghille,
 'S cha teid mi tuilleadh na choir.

Chuir do ghaol mi air ghluasad,
 Agus thog mo chridhe suas riut ;
 Ach tha mi nis air mo bhualadh,
 'S cha dual domh bhi stobd'.

Cha chreid mi gur firinn
 Gu 'n robh thu dhomh dilis ;
 An cridhe bha seasmhachail dìreach
 Riamh cha d' dhiobair le 'dheoin.

Tha do bhriathran mar ghaoth leam,
 'S tha do gheallaidhean faoin leam ;
 'S mor gu'm b' fhearr leam bhi saor 's tu,
 'N deigh dhuit aomadh cho mor.

A nise cuiridh mi m' chul riut.
 Ged is cruaidh orm do dhiultadh,
 'Us leis mar rinn thu mo chiureadh,
 Cha diu leam dhol d' choir.

Cha teid a' m' chuimhne gu sìorruidh
 An gaol a thug mi 'o chian duit ;
 'S is goirt orm-sa 's is piantach
 Gun d' chaill mi m' mhiann air do phog.

Luinneag.

Air fonn—"You promised that you would be mine."

THOIR aon phog a ghaoil domh—
 A ghaoil, thoir dhomh aon phog—
 Thoir aon phog a ghraidh dhomh
 Ma 's fhag mi an tir ;
 'S a sin soraidh gu bratha
 Le gaol 'us le Mairi—
 Ach gus am claidh am bas mi
 Cha shlanuich mo chridh'.

O, ciamar a Mhairi
 A dh' fhaodas mi t' fhagail
 'S mo chridh' air a sharadh
 Le d' mhanran 's le d' mhuirn ;
 Mar a faca mi riabh thu
 Cha bhithinn dha t' iarraidh ;
 'S nach fhaigh mi thu, 's e phian mi,
 A riarach'd mo ruin.

Tha e gorach—gle ghorach—
 Dhomh tuilleadh bhi 'n toir ort ;
 Cha 'n fhaigh mi ghaoil coir ort,
 'S mi posadh ri te 'il' ;
 Ach ged' reachadh mo mharbhadh—
 'S tha m' aodann da dhearbhadh—
 Cha 'n urra' mi nis' falbh 'uat
 Gun seanchas dhe d' bheul.

Mo Dhuthaich.

Air fonn—"Ged a tha mi car tamull."

'S mi gu 'n reachadh le durachd
Air ais gu mo dhuthaich,
Gu bhli siubhal na 'n dlu-choill
'S na 'n stuc bheanna' arda.

Tha mo chridh' anns na beannta'—
Anns na coilltibh, 's na gleannta' ;
A Shamhradh 's a Gheamhradh
'S e bhli teann doibh a b' fhearr leam.

Leam bu mhian a bhli 'g eirigh
An am dusgadh do 'n Cheitein,
A chuariteachd na spreidhe
Feadh reidhlean 'us bhlath-dhail.

Cha bu shuarrach an caithream
A bhiodh 'a m' chluasa' sa mhaduinn,
An am gluasad do 'n bhaile
Gu beath' agus gairdeas.

An am an Eadruidh b' e 'n t-eibhneas
'S an toil inntinn bhli 'g eisdeachd
Ceol na 'n cruinneag a seisleadh
Ri fonn-gheumnaich na 'n lan-mhart.

Na h-eich a tighinn gu 'm biathadh
'O 'na cruinn 's 'o na cliathubh ;
'S an t' oighear a tialadh
Air beagan bhriathran ri Mairi.

A chlann bheaga le aighear
A dol an coinneamh an athair ;
'S a mathair le farum
A cur car mu'n an fhardaich.

Eoin bheag air na geugan
 A seinn am feadana gleusda ;
 'S osag chiuin-bhog a seideadh
 Gu reidh feadh na 'n lan-chraobh.

A ghrian 's na neamhan a g' eiridh
 Air cridheacha' eibhneach,
 A tha gu dichiollach, treubhach,
 Cairdeach, eud-thorrach, blathmhor.

Anna Dhail-na-Creich.

Air fonn--“ When the kye come hame.”

GED a bhios mi 's na cailcagan a tachairt air a cheil',
 'S ged a bhios mi tric 's an amaideas a tarruinn as an deigh,
 'S urra' dhomh a radh' gu saor nach 'eil air an t-shaoghal te,
 Do 'n d' thug mise gaol a mhaireas ach do dh' Anna Dhail-
 na-Creich.

Ach do dh' Anna Dhail-na-Creich, &c.

Their mo chairdean rium gur faoin domh mo ghaol a thoirt
 cho reidh—

Nach 'eil i 'us mise coltach, 's gu 'r a docha leamsa te 'il'—
 Ach 's ann agam fhin tha fios air a chlisgeadh bheir mo chre,
 An nair a chi mi aghaidh bhanail Anna mhaiseach Dhail-
 na-Chreich.

Anna mhaiseach Dhail-na-Chreich, &c.

'S ann na suilean tha ni diombair a chur mi de 'm rian gu leir,
 Ged' bu leam sa mile mhilltean dheanain iobairt dhiu dhi fein,
 'S ged a bhithinn-sa na ciadan, s gach bliadhna dhiu gun cheil'
 'Cha d' thoir mise gaol 's cha lamh mi ach do dh' Anna Dhail-
 na-Creich.

Ach do dh' Anna Dhail-na-Creich, &c.

Mairi Og an Fhuilt Chlannaich.

Air fonn—" 'S ann fìor thoiseachd at t-Shamhraidh."

Nach gorach dhomhsa 's nach diomhain
 Bhi 'n duil gu 'n di chuimhuich mi
 An gaol a thug mi 'n m' oige
 Do dh' oighe 'n fhuilt mhin ?
 Ged is ionadh te bhoidheach
 A fhuair coir air mo chridh'
 'S tu-sa Mhairi an aon te
 Do 'n d' thug mi 'n gaol nach gabh inns'.

Ged a chuirinn trath la thu
 A' m' aire 's mo chuimhn',
 N uair a thuiteas mi m' chodal
 Tha thu ma' riun a chroidh ;
 Tha d' theid aon oidhch' orm seachad
 Gu 'n thus' agam a ghaoil
 Ann am bruidar a sugradh
 A' measg na 'n dlu-phreas 's na 'n craobh.

Ach ochan, ochan, mo dhusgallh
 Gu 'n thu-sa ruin aig mo lamh !
 'S gu 'n fìu' dochas na duil riut
 A bhi cho dlu dhomh gu brath' ;
 Ciod is fhiach dhomh bhi maireann
 As aonais aingeal mo ghraidh ?
 'S 'o nach fhaod mi a buannachd
 Nach i 'n fhuar leabaidh 'b' fhearr ?

A Mhairi og a chuil chlannaich,
 Tha m' anam 's tu 'n gaol ;
 'S be m' aighear bhi ma' ruit
 A the na meal shuilean caomh ;

Tha mo chridhe dha t' iarruidh
Mar an t-iasg an cuan saor ;
'S b' fhearr pog 'uat na oighreachd,
'S b' fhearr do chaoimhneas na 'n saoghal.

Shoillsich solus na m' anam
An uair a thachair mi 's tu ;
Mar a ghrian anns na neamhan
Air beannaibh na 'n stue,
Chuir t' fhiamhachd, a Mhairi,
M' nile chrabhachd air chul,
Agus theich uam an oidheche
Dhoreh', oillteil bha leam.

Ged a bhithinn fo mhulad
Ach thusa bhi m' choir,
'S beag a dh' fhairighinn an cuideam
A bu truime bhiodh orm ;
Be 'n t' aighear bhi reidh ruit—
A the a b' eibhniche doigh—
'N am sgaoileadh caoimhneas 'us tlaths 'uat
Mar shamhradh blathmhinn na 'n ros.

Duanag.

Air seann fhoon.

CHA teid mi 'nochd do t' ionnsuidh,
 Cha teid mi 'nochd do t' ionnsuidh,
 Cha teid mi far am beil thu 'nochd,
 Ged tha mi goirt do t' ionndrainn ;
 Ged tha mi goirt do t' ionndrainn,
 Ged tha mi goirt do t' ionndrainn,
 Cha teid mi far am beil thu 'nochd,
 Ged tha mi goirt do t' ionndrainn.

Chaidh bliadhna 'n deigh bliadhna--
 'S tha cuig dhin 'n deigh trialladh,
 O'n dh'fhag thu mis' an duil gu'n tigeadh
 Tu air ais do m' iarruidh ;
 Gu'n tigeadh tu do m' iarruidh,
 Air ais a ris do m' iarruidh ;
 Gu'n tigeadh tu air ais a ris
 A ghaoil mo chridh' do m' iarruidh.

Tha 'n speur mu 'n cuairt a dubhradh,
 'S an oidheche dh'orch' a 'dunadh ;
 'S chaidh solus geal mo bheatha-s' as
 'S cha 'n eirich maduinn ur orm ;
 Cha 'n eirich maduinn ur orm,
 O'n chuir thu 'ghaoil do chul rium ;
 Cha 'n eirich ormsa maduinn chaoim,
 O'n chuir thu 'ghaoil do chul rium.

Smuaintean Gaoil.

Air fonn—"Whistle o'er the lave o't."

O ! EONAIN bhig is binne beus,
 An d' thoir thu air mo ghaol domh sgeul,
 'S eagal orm gum beil i 'n deigh
 Mo chur gu leir air di-chuimhn' ?
 An inns thu dhomh mu the mo ghraidh—
 Am beil i 'smuainteachd orm-s' an drasd ?
 Na 'm faic mi tuilleadh re mo la
 Aghaidh thlath na ribhinn ?

Bristidh tu mo chridh' le d' cheol,
 'S e mo thrath fo mhilleadh broin—
 Riamh o'n dhealaich mi ri oigh
 'N fhuilt bhachlaich, or-bhuidh, riomhaich—
 Riamh o'n dhealaich mi ri m' luaidh ;
 An te bhanail, cheanail, shuaire',
 An te og is boidheche snuadh,
 'Tha 'nise bhuan na miltean.

Tha do cheilecaradh 's do shurd
 A ghlasad ann am' chuimhn' as ur,
 'Nuair a bha mi 'us mo run
 A siubhal dlu-choill' Dhiomhach ;
 Tromh na gbleannan sìos 'us suas
 A mach 'o ghaoir 's 'o fhaoineachd shluaigh,
 'Toirt greis air tional shobhrach bhruaich,
 'S greis eile 'buain nan dithean.

Dealachadh.

Air fonn—"Cudal cha 'n fhaigh mise."

Thoir do phog dhomh Anna
 Mas a dealaich sinn ;
 Na fag mi 'ghaoil gu 'n ghealladh
 Tilleadh fhathasd rium.

Tha mi duilich, duilich,
 'S muldach tha mi ;
 O'n a dh' fhalbh thu Anna,
 Ainmhir nan rosg min.

Tha mo shuilean silteach,
 'S tha mo chridhe trom,
 Gun fhois gun tann a g' iarraidh
 Te nan ciabhag dhomh.

'S mi gun chail gun mhisneachd—
 Tha mo spiorad bruid' ;
 'S tha mi coma cuine
 'Theid mo chur 's an uir.

'S iomadh lath' bli' againn,
 Gu haighearach le cheil',
 Mar dha fhlur as t-shamhradh
 Ann an gleann nan geug.

Ach a nochd cha d' thig thu
 Ged a bhiodh rint duil ;
 'S ged a b' fheairde m' anam
 Sealladh dhe do ghnuis.

Tha do chaithir falamh,
 'S tha do leubaidh fuar ;
 'S cha chluinn mi do ghuth boidheach
 Do namh ceol na m' chluais.

Cha 'n 'eil anns an t-shaoghal
 Ach ni faoin nach fhiach—
 Greis um seach ri aighear,
 Agus caitheadh dhiar.

Oran Duthcha.

CHA chuir cruit no ceol pioba
 Mo mhighean air falbh,
 O nach fhaod mi 'bhi 'dreadh
 Nam fridh 's am bi 'n t-shealg—
 Far am faight' an damh cabrach
 Anns a mhaduinn, le fearg
 A leum suas as a bhadan,
 Gu gradebarrach, garg.

B'e mo mhiann a bhi 'n drasda
 'S an aite sin fein—
 A suibhal nam blath-choire,
 Far am fas an deagh fheur—
 A dreadh nan tulaich,
 'S na' mullaichaibh geur,—
 'S air chuairt far 'm bi 'n coileach
 A goirsinn air gheug.

Air chuairt far 'm bi 'n coileach
 A goirsinn air gheug,—
 'S far 'm bi euach 'seinn a leadain
 Anns a mhaduinn chiun Cheit,—
 'S far an cluinnear an smeorach
 Anns an Og-mhios le 'beul,
 A seinn gu suilbhearach, ceolmhor,
 'S gu b-ordumail reidh.

Be mo mhiann 'us mo roghainn
 'Bhi 'n sid a taghal a gl'nath,
 Cha b' e 's a bhaile-s' 'bhi glaiste
 A thaitneadh ri m' chail—
 Far nach cluinn mi ach tartraich
 Agus glagraich nan sraid ;
 'S an am dusgadh 's a mhaduinn,
 'S neo aite leam iad.

Cha b' e sin idir a chleachd mi
 Ann an taice nan beann—
 A bhi 'cur m' iuntinn o mhanran,
 'S a cur prannh 'na mo cheann—
 Ach an ceilear seannh, boidheach,
 'Bhiodh aig na h-eoin anns a ghleann,
 'S iad a clarsachd an orain
 Air gach ogan 'us crann.

Ach ged a chuir mi mo chulthaobh
 Ri mo dhuthaich 's an am-s',
 Tha mo dhuil 'dhol da h-iomsuidh
 Gun mor uine 'bhi ann,
 Gus am faic mi gach doire—
 Gach coill' agus crann—
 Gach fuar-bheann 'us creagan—
 Gach eas agus allt.

'S gus am faic mi a ghruagach
 Dha 'n d' thug mi luaidh agus gaol—
 An te dha 'n d' thug mi 'n cion-falaich,
 'S an gealladh nach cluoidh—
 Leis 'm bu tric 'bha mi 'cluaineis
 Anns na cuairteagan fraoich,—
 'S fo eisdeachd nan luinneng
 A bhiodh a' mullach nan craobh

Cuimhneachan Gaoil.

Air fonn—" 'S ole a chuir a mhire rium."

BHA mi 'n diugh an gleann nan craobh,
Far an robh mi tric a ghaoil,
An uaigneas aighearrach ri d' thaobh,
An uair a dh' fhaod mi 'bhi riut reidh.

Ochan, ochan, 's mi 'tha truagh,
Ochan, ochan, 's trom mo ghruaim ;
Agus tu cho fada bhuan,
A the mo luaidh do 'n d' thug mi speis.

Tha na fluraichean a fas
Gu min-dlu cubhraidh mar a b' aisd ;
'S seilean riabhach air am barr,
O bhlath gu blath ri airde grein.

Tha na smeoraichean mu 'n cuairt,
'S cubhag dhu'-ghorm mar bu dual ;
An uair bha mi 's tu-sa 'luaidh,
G' eisdeachd uallachas an seisd.

'S tha na meana'-phris bheaga, dhlu,
Gu brucach, dosrach, ann a ruin ;
'S an dreathan-donn le ribheid chinil
Toirt failte chiuin do 'n mhaduinn Cheit.

'S an t' alltan sruthach, glugach, binn,
A ruith a mhan o airde ghlinn ;
'Us dath an airgiod air gach linn
O bhoisgeadh sliom-lannaibh an eisg.

'S gaoithaibh 'n Iair gu cianail, caoin,
Ri ceol mar chlarsaich feadh nan craobh ;
'S a ghrian a dearrsadh air gach taobh,
'S a fagail aoidheachd as a deigh.

Mairi Ghuanach.

Air fhonn—"Bha trì fichead 's a trì," &c.

MAR is sine mi 'fas
'S ann is truime mo chradh
'S gun agam mo Mhairi ghuanach.
Mar is, etc.

Nighean donn a chuil reidh
Do 'n tug mise 'n trom eud
Nach lasaich 's an teid 's an uaigh mi.
Nighean, etc.

B' fhearr leam agam thu 'ghaoil
Na mor bheairteas an t-shaoghail,
'S goirt mo chridhe as t'aonais—'s fuar e.
B' fhearr, etc.

Mar latha gun ghrein
A cuairt chursadh na speur,
'Tha mo bheatha-s' gun te mo luaidh leam.
Mar, etc.

'S ann tha m' anam a ruin
An taobh a stigh dhìom fo nìr,
'S cha 'n 'eil mo chorp ach mar bhuird mu 'n
cuairt da.
'S ann, etc.

'S co a gheabhadh 'na d' choir
Mar bha mise 'na 'm oig'.
Do 'm b' urra' bhi beo 's tu bluaithé?
'S co, etc.

Na co a chitheadh do cheum,
A caoin phogadh an fheuir,
Nach biodh le eud duit buailte?
Na co, etc.

'S do phearsa mar dhealbh
An deigh a tharunn air ceanb,
Gun chiorran, gun chearb mu 'n cuairt da.
'S do, etc.

Mar a ghrian a' measg reult
 A tha thusa 'measg the,
 Agus coimeas dhuit fein cha d' fhuaradh.
 Mar, etc.

Gaol a gathadh o d' shuil,
 'S deadh ghras air do ghnuis :
 'S ann bha 'm flaitheas a ruin riut fuaighte.
 Gaol, etc.

Ealaidh Ghaoil.

Air fonn—"I'll meet thee on the lea-rig."

OH ! Ainnir dhonn a leon mi
 'S ann leam bu deoin bhi 'briodal ruit,
 Cha 'n fhaca mi ri m' bheo
 Te cho banail, boidheach. miogach ruit ;
 O'n fhuair mi eolas ort air thus
 Thug mi dhuit run 's cha diobair e ;
 'S na 'm faighinn thu ri 'phosadh
 'Se 'bheireadh solas imtinn domh.

Tha fios agad nach fhaod mi inns'
 Gum beil mo chridh' dha t' iarraidh-sa,
 'S a ghaoil na bi ro chruaidh orm
 Ged reachainn uair a thialadh ort ;
 Mar leanas reultan agus grein
 A cheile feadh na h-iarmailtean,
 Mar sin tha m' anams' a' do dheigh
 'S cha shearg mo speis gu siorruidh dhuit.

Chunna mi thu 'n duigh ri taobh
 Fear og 's e aoidheil coirte ruit,
 'Us chlisg mo chridhe 'na mo thaobh ;
 Bhuin gaol 'us iadach comhla rium ;
 C' airson nach seachnadh sinn a cheil',
 'Us e cho geur oirnn comhlachadh ?
 Oh ! Ainnir thoir airais dhomh 'ris',
 Mo shlaint', mo shith 's mo ghoraiche.

Smuaintean.

Air fonn—“The Bonnie House of Airlie.”

Fuir a dh' imicheas suas
 Thoir na beannachdan so bhuam
 Do ghleann ard nam fuaran boidheach—
 Gleannamoireasdain mo ghaoil,
 Far an gnirne 'bhios am fraoch,
 A fas ri aodann na' morbheann—
 Far am faighte 'n lan damh dearg,
 'S an eilid 's am boc earb,
 Gu h' aigientach a falbh feadh nan lointean !
 'S far am faighte na h-coin shleibh
 Gu farumach air sgeith,
 Agus gillean 's coin air eill an toir orr'.

Thoir mo shoraidh-sa gun dail
 Do ghleann gorm nan coire blath,
 Na' min-dhail 's nam fasaichean feorach,
 Feadh an robh mi iomadh la
 'Nuair a bha mi 'na mo phaisd'.
 Ann an caoinhneas nan cairdean a b' eol domh,
 Gun a churam air mo shaogh'l
 Ach a brachaillachd nan laodh
 'S a chruidh ghuaillfhionn air na h-aonaichean
 comhnard,
 Ma' ri cuideachda mo ghaoil
 'S sinn a cluith a' measg nan craobh,
 Ann a neo-chiontas 'us faoineachd 'ar n' oige.

Tha 'na m' chuimhne mar an de,
 'N surd a dheanadh sinn gu leir
 'Nuair a ghaireadh a Cheit a measg chro-choill,
 'S a bhoisgeadh neineanan 's an fheur,
 Mar na reultan air an speur,
 S a bhiodh ur-bheatha g' eirigh 's na h-og phuis,
 Bhiodh am beatha 'n tus fo bhlath—
 'S fo dhuilleach ghorm gu 'bharr—
 Agus calltainn glas 's am fearna tigh 'nn eòhl' ris.
 Ach do 'n darach 's ninnseann cruaidh,
 Bha sinn uileadh ann am fuath,
 Air son bhi'eumail duilleng ruadh fad' da'n comhlach

Achnanconeran.

GED a tha mi 's a bhaile,
 'M beil gach abhachd 'us fasan,
 Cha 'n abhachd th' air m' aire—
 Cha 'n aighear 's cha 'n eibhneas.
 Hithill-i-oro-hu-o ;
 Hithill-iu-oro-eile ;
 Hithill-i-oro-hu-o.

B' e mo mhiann a bhi 'n trath-so,
 A direadh nan ardbheann,
 'S a siubhal nam fasach,
 O'n a b' abhaist domh fein sid.

A bhi os cinn Achnanconeran,
 A direadh nan garbh-chrioch,
 A siubhal nan sgarbhlach,
 'S a sealg air na feidh ann.

Far am faight' an damh eabrach
 'G' eirigh suas as a bhadan,
 Gu fuasgailte, sgarheil,
 Gu gasgagach, leumrach.

'S far am faight' eilid ghuanach,
 'Na 'luidhe gu guamach,
 Ann an lagan beag luachraich
 Gun ghluasad fo 'n ghreim oirr'.

Far 'm bi cuach anns an Og-mhios,
 A seinn a leadana' boidheach,
 Air bharraibh nan ro-chraun,
 Agus sineorach da 'beusadh.

'S far am faight' am breac tarra-gheal,
 A leum ris a gharbh-shruth ;
 Gu soillseanach, meanabhreac,
 Gu deargbhallach, gleusda.

'S an am tearnadh gu baile,
 An deigh bhi 'direadh nam bealach,
 Gheibhte gruagaichean glana
 A tional na spreidhe.

'S iad nileadh gu boidheach,
 Caol cumaira, comhnard ;
 Gu furanach, ceolmhor,
 'S gu h-ordumail, gle-ghlan.

Ach 's i m' ionhaidh-sa 'n aon te
 A ghoid bhuain mo smaointean ;
 Ged a shiubhlain an saoghal
 Bidh mo ghaol di 's an eug mi.

Riamh o'n 'chunna mi 'n tos thu
 B'e mo mhiann a bhi 'n toir ort ;
 'S mar a faigh mi thu posda
 Theid mi 'n coir na h-aimhreite.

Tha do dLeadbh mar bu mhiannach
 Le oigfhear bhi g' iarraidh ;
 'S do nadur ciuin, ciallach,
 Pailt, fialaidh, ri feumnaich.

'S tha t' fhalt bachlagach, orbluidh'
 'Na 'chaisreagan boidheach,
 Air a cheangal gu h-ordail
 Mar a chordas riut fhein e.

Aghaidh bhaindidh, chinin, mhothar
 Os cinn do mheal-shuilean boidheach ;
 Do ghruaidhean tana mar rosan ;
 'S tha deud chomhnard na d' bheul-sa.

Corp seamhaidh, neo-chearbach,
 Gun uirensbhuidd dealbhaidh ;
 Ciochan corrach, cruinn, tarbhach,
 Mar chanach fannagheal an t-sleibhe.

Troidh chumaira, chomhnard,
 Chaol, chothromach, stoilte,
 Nach lot flur na feoirnein,
 'S nach dean neoinein a bheudadh.

A nighean mhin an fluilt chlannaich
 'S nan gruaidhean dearg tana ;
 B'e mo mhiann a bhi na' riut
 Ann an gleannan nan geugan.

Thug Mi Gaol do The Bhan.

THA mo chridhe 'cheart cho fuar
 'S ged bhithinn suaint anns a bhas
 O'n a dhealaich mi ri m' luaidh—
 An aon te 'bhuaire mi le 'gradh.
 Thug mi gaol, gaol, gaol,
 Thug mi gaol agus gradh ;
 Thug mi gealladh 'us trom ghaol
 Do the chaomh nan cionn ban.

'S goirt na deoir a ruith le m' ghruaidh,
 'S bochd mo thuar, 's geur mo chradh ;
 'S mi dha d' chursa 'nise bhuam,
 'S nach fhaod mi luaidh ort gu brath.

'S iomadh ceum a shiubail mi,
 Le ainnir mhin nam bas ban ;
 An uair nach robh mi anns an duil
 Gum biodh a cul rium cho trath.

Shaoil leam nach robh fo na ghrein,
 Na mhilleadh m' eud do 'n te bhan ;
 'S mar a d' thigeadh orm droch uair
 Cha chumadh bhuams' i ach bas.

Ach thig an t-am a bhios mi sint'
 An ciste dhreach nan clar ;
 'S theid thusa 'ghaoil a choimhead m' uir,
 'S a dh' fhagail flur air mo charn.

Guanag na Duthcha.

Air fonn—"A Nighean donn an t-sugraidh."

Thom dhomh-sa 'ghaoil do choinhneas,
'Se 'chuireadh failt' 'us loinn orm;
'S a 'dh' fhaigeadh lan mi 'dh' aoibhneas
Gach la' 'us oidheche 's maireann mi.

'S mor a thug thu thaobh mi
Le d' mhais' agus le d' aoidheachd;
Tha mi-eiginn na d' aoduinn,
Nach cuir an saoghal a' m' aire-sa.

Tha cridhe fo do chiochan
Tha 'deanamh nadur grian domh;
'S na 'm faoduinn 'dhol do t' iarruidh
Bhiodh Dia agam ri 'bheannachadh.

Na 'm faighinn thu ri 'bhuannachd,
Bu deonach leam an uair tighinn,
'S am bithinn 'us mo ghuanag
'An gaol li' bhuan neo-dhealaichte.

Dealachadh Eile.

Air seann fhonn.

'S MISE 'n diugh nach 'eil sìtheil,
 'S trom an t' eallach 'th' air m' inntinn,
 A fagail m' Anna na' mìltean a m' dheigh.
 A fagail, etc.

'S gach uair agus meanaid,
 A deanamh 'n asdair nis fhaide,
 Eadar mis' agus m' Anna chiuin, reidh.
 Eadar mis', etc.

An Inbhirnis a tha 'n leannan
 Do 'n d' thug mis' an gaol maireann--
 An gaol cumhachdach falaich nach eug.
 An gaol, etc.

An Inbhirnis nan tur arda
 A tha beanag mo ghraidh-sa,
 Ris an robh mi a manran an de.
 Ris an robh mi, etc.

'S le bhi 'nise dha 'fagail
 'S ann tha mo chridh' air a sgaineadh,
 'S tha mi uile' fo chradh-lot ro-ghheur.
 'S tha mi, etc.

'S mi nach cuireadh mo chul riut,
 'S mar a bhios mi dha t' ionndrain,
 Mar biodh an saoghal da 'r sguirsadh o' cheil'.
 Mar biodh, etc.

Saoghal guineach, neo-chaoimhneil,
 Saoghal duilich do 'n toilltneach ;
 Saoghal dorch, dubh, oidheheil, gum ghrein.
 Saoghal, etc.

'S ged a gheabhar dhomh coire
 Airson mo ghaol bhi cho daingean,
 Cha 'n urra' mise' bhi 'lagh ri neart m' end.
 Cha 'n urra', etc.

Sconaid.

Air seann fhonn.

'Se 'm brúadar oidheh' a bh' agam-sa,
 Air leabaidh 'us mi 'm shuain
 A chuir air ghluasad m' uire dhomh,
 'S a charaich m' amam suas —
 'Bhi coimhead Seonaid bhachlagach,
 'Na m' ghlaicibh agam suaint',
 Beul ri beul i glaist agam,
 An taitneas tairis luaidh'.

O! Sheonaid bhoidheach, mhiog-shuileach,
 A chuailean rionhaich bhain,
 Thug mi gaol le firinn duit
 O thiom nach lann mi 'raih';
 Is e mo reusan mulaid-sa
 'U's m' uireasblundh do ghnath,
 Nach' eil thu 'n comhuidh maille rium
 O! ainmhir nan geal-lann.

Na'n d' fhuair mi 'ghaol le ordugh thu
 Bhiodh m' iuntian og aig saors';
 'S blùthinn da rìreallh sàsichte,
 Ge d' shaoileadh each mi faoin;
 Ach thusa 'bhi 'na d' orlhearcais
 An comhuidh aig mo thaobh,
 Gu m' chabhair le do dhearbhlathitheas
 Tro' gharbh-beumaidh an t-shaoghail.

Se sealladh dhe do mheall-shuilean
 A thaitneadh ri gach nòn;
 'Se d' aghaidh bhoidheach, ningealach,
 'S do mhalaichean glan, caol —
 'S do ghruaidhean mar rois mheangannan,
 'S do bheul deurg, meachair, caoin —
 A bheireadh air na h-oigearan
 Bid 'n toir ort air a chaoch

C' ait an diugh 'm beil an Ainnir?

THA 'Nollaig 's a Challuinn
 A nis' againn le 'cheile ;
 'S 's iomadh uair 'chaidh iad seachad
 A dh' fhag iad agam-s' cor eibhneis.
 'S 's iomadh, etc.

Ach tha mi 'nise na m' Gheamhradh
 Gun duil ri Samhradh orm eirigh.
 Ach tha, etc.

Rothadh liath air mo chridhe,
 'S fuar-ghaath bhiorach dha m' reubadh.
 Rothadh liath, etc.

'S cha till rium ri m' shaoghal
 Na laithaibh aotrom a threig mi.
 'S cha till, etc.

'S cha 'n 'eil anns na chaidh seachad
 Dhe mo bheath' ach mar sgeula.
 'S cha 'n 'eil, etc.

Tha 'tighinn airais orm mar bhruadar,
 Dha mo bhuaireadh go deuraibh.
 Tha 'tighinn, etc.

'S bheinn m' uile chuid mil' uair
 Airson gu 'm b' fhirinn na 's leir dhomh—
 'S bheirinn, etc.

Mis' 'us Mairi chiuin, bhoidheach,
 Air feadh nan og-phreas le 'cheile.
 Mis' 'us Mairi, etc.

Mar fhluraichean Bealltuinn
 'Us grian Samhraidh dha 'n eideadh.
 Mar fhluraichean, etc.

C' ait' an diugh 'm beil an ainnir
 A rinn m' anam-sa 'cheusadh?
 C' ait' an diugh, etc.

An Dara Pairt.

DAIN, ORAIN CUMHA, AGUS RANNAN EILE.

Sgeulachd.

An deigh 'bhi fichead bliadhn' air astar
 Ann an aithibh fad air falbh,
 Thill an coigreach sgith air ais
 'Us leig e dheth an cath 's an t-arm ;
 Bha iarrtas a chridh a rithisd
 Gus an tir san robh e og—
 "Tir nam beann, nan gleann 's nan gaisgeach"
 Tir nan eas-eas, tir a cheo.

Rugadh e 'an gleannan boidheach
 Far an eual e 'n smeorach tric,
 Agus eubhag ghorm 's an Og-mhios,
 'Deanamh ceol air feadh nam pris ;
 'S far an b' abhaisd dha bhi 'marbhadh
 Nan breac tarraighéal air an linn.
 'S a bhi ruith nan lan dandh dearga
 Feadh nan garbh-shleibhte 's nan glinn.

Chuimhnich e air laithibh oige
 'N uair a fhuair e rithisd e fein
 Ann an duthaich ard a chairdean,
 'S air na dh' fhaig e as a dheigh ;
 'S chuimhnich e—'us bhreab a chridhe—
 Air a' nighean bhoidheach, bhan,
 Dha 'n tug e an gaol 's an gealladh,
 Nach do dhealaich riabh ris la.

COINNEACH 'US COILLE.

'N uair a dh' fhalbh e dhinnus' e 'run di
 'S rinn iad cumhnanta ri cheil'
 Agus gheall i air a croch dha
 'Bhi co-dhiu cho dion ris fein ;
 Thubhairt e rithe gum pilleadh esan
 Ged a b' ann an leth-cheud bliadhn',
 'S fhreagair i " mar till a ghraidh thu
 Gheabh am bas mi dhuit-sa fìor "

Ged nach robh e uile bheairteach,
 Rinn e pailteas air a chuairt,
 'S b' fhada 'sporrán o bhi falamh
 A tighinn dachaidh do 'n Taobh-Tuath ;
 Runaich e air togail tìghe
 Ann an caidreamh an Uillt-Ruaidh
 'S ma bha Anna bhan a lathair
 Bhicdh a lamh aig air an uair.

Be so a smuaintean 'us e g' eiridh
 'S an tigh-sheinnus' air maduinn fhuar,
 'S e 'faicinn fir na duthcha 'tional
 As gach baile beag mu 'n cuairt ;
 Chual' e gum b' e la 'Mhail e,
 'S rinn e gairdeachas an duil
 Gum faiceadh e a ri'sd na cairdean
 Coir a dh' fhag e air a chul.

Ach Oeh, 'us Oeh ! bu bhoichd am prasan,
 'N uair a chaidh e 'measg an t-sluaigh ;
 Bu leir shoilleir cruas an t-saoghail
 Air gach aodunn agus gruaidh ;
 An aite daoine mora, tromha,
 Breacain shomalt', agus tuar,
 'S e bhann pronnasg, chaola, loma,
 'S iad air tolladh leis an fhuachd.

'N uair a thainig Latha na Sabaid
 Chaidh e 'Chul-nan-Carn a chluinntinn
 Briathraibh 'n t-shoisgeil anns a Ghaelig,
 Ged nach mor dhi 'thanh na 'chuimhne ;

Agus shuidh e far am b' a'isd da
 'N uair n bha e og na 'bhalach
 Eadar athair 'us a mhathair,
 G' eisdeachd sacramaid nam beannachd.

Cha 'n aithnìheadh e fear a' dusan
 Dhe na 'chunnaic e mu 'n cuairt da,
 Bha e b' eolàiche 's an Spain
 Na ann an Cul-nan-Carn 's an uair sin ;
 Bha fianhachd neach an sid 's an so
 Mar choltas canaide dha 'bhualadh,
 Ach sann a dh' fharaich e da rìreadh,
 Mar gu 'm biodh e ann am bruadar.

Ach thug e 'n aire thair a ghuallinn
 Do dh' aon ghruagach, stuaim, bhoidheach,
 A shuidh ri taice bòlach grumach,
 Mar fhlur ri taobh lus suarrach loine ;
 Cha 'n fhaca 'shuilean riamh air thalamh
 Dealbh a leannain ach a' nighneag ;
 'S chrith a chridhe mar an duilleach ;
 Ghluaisleadh ruil eigin na inntinn.

Chaidh e 'm feasgar sin an cabhaig
 Gu tigh athair 'us a mhathair,
 'N duil ri 'm faighinn aig an dachaidh,
 Ma' ri 'pheathraichean 's a blraithrean ;
 Fhuair e an t-Allt-Ruadh 's an Creagan,
 'S an ceumnan faiche mar n bha iad.
 'S rinn an sealladh og a rìsd e,
 'S ghul a chridhe le meud a ghairdeas.

'S ann an cuairteag bheag de'n rathad
 Thachair air an ainmhir ghuanach
 A shar a shuilean anns an eaghas,
 A tighinn na 'choimneach le ceum uallach ;
 Mar a ghrian an t-us na maidne
 'Sgaoileadh soluis geal mu 'n cuairt di,
 Bha n'ghaidh fhlatadh, mhaiseich chaoimhneil,
 Na h-og mhaighlìnn do 'n fhear-fhuadain.

Thubhairt e ri' gu socrach, sìobhalt'—
 “A ribhinn inn's dhomh mu do chairdean,
 Cha 'n 'eil fhios nach 'eil thu 'chuideachd
 A chuireadh air fear-turuis failte ;”
 Fhreagair ise—“Their an sluagh ruim
 Caileag ghuanach Cheann-na-Loine,
 'S nighean mi do dh' Anna Bhan,
 Do theaghlach Phadruig Bhail'-an-t-Sroine.”

“Mo leannan, Anna Bhan na 'mathair !
 C' arson a thainig mi do m' dhuthaich !
 Nach truagh nach d' fhuirich mi 's an Spain
 A bruadal air na dh' fhag mi dlu dhomh ?
 O ! bhoirionnaich co 'bheireadh creideas
 Dha do gheallaidhean na d' bhoidean !
 C' arson tha duine dhuit cho lag,
 'S gu 'n gabh e d' fhacal air a sholas ?

Chum e roimhe 'dh' ionnsuidh 'n tighe
 Agus anam air a chradh-lot ;
 Gus nach creideadh e a shuilean
 Gu 'n robh e cho dlu dha 'n fhardaich ;
 Ach an aite smuid 'us beatha
 'Bhi mu 'n dachaidh mar a dh' fhag e,
 'S ann nach robh ach graine chlachan
 'Us smurach mhaidean air an laraich.

Shuidh e 'mhan air leac an doruis
 Bha 'ghrian a dol fodha mu 'n Chruachan,
 'S a chamhanaich mar fhaileas sgathain
 Ri caoin ath-dhearsadh air gach fuar-bheann ;
 Bha eridhe 'choigrich bhochd trom, tursach,
 'S tuiltean 'na dha shuil a gluasad ;
 Dh' fharaich e 'spiorad bras dha 'fhagail,
 'S an saoghal falamh, fas, mu'n cuairt da.

Bha 'chraobh-chaoruinn fhathasd na 'scasamh,
 'S am beagan phreas a bhia 's a gharadh,
 'S a chlach mhor aig ceann an tighe
 Ann na 'luidhe far am b' abhaisd ;

Ach mathair cha robh ann na athair,
Na puithair charthannach, na brathair ;
Na fu eolach, na seann charaid
Mu 'n cuairt do 'n dachaigh 's an deach 'arach.

Dh' eirich e gu trom, mi-shunnach,
'S chaidh a 'dh' ionnsuidh an tigh-osda,
Far 'n do chuir e 'n oidhche seachad,
Air bheag codail agus solais ;
'S an uair a dh' eirich suas a mhaduinn
Air a cathair mhaiseach, ordhearc,
Fhuaradh eis' am Bail-an-Tomain,
Ann an comunn cianail, somhach.

'S a tighinn air ais a ris am fheasgar
Thachair air an te a chuir e,
'S dh' inns' a chridhe dha co bh' aige
Ged' nach d' aithnich e le 'shuil i ;
Thuit iad ann an eueacas bruidhne
Mu'n an duthaich 's tioman eile ;
Chaith eise 'n oidhche sin sa Bhraighe,
'S an lath'rna mhaireach ghabh e chead de.

Oran do Chomunn Chlann Domhnuill.

THOIR tasgaidh bhuam 'us beannachadh
 A dh' ionnsuidh uasail cheannasach
 A' Chomuinn bhuadhar, fhearalach,
 Dha'n uile dhual 'bhi smearalach,
 A reir mar 'ghluais an seanairean—
 'S e 'thi mi 'luaidh na maithibh
 'Tha mu Chomunn glan Chlann Domhnuill.
 'S e tha mi, etc.

Mo cheisd na laoch eireachdail,
 'Tha 'cumail beo gu beadarrach
 Gach gnaths 'us doigh nach beag oirnn
 A bh'aig na seoid o'n d' leigeadh oirnn
 An cleoca gloir nach teirig dhuinn—
 Clann Domhnuill mhor neo-eagalach,
 Co 'm fineadh 'bheireadh toir dhiubh?
 Clann Domhnuill, etc.

'S cha 'n aobhar tair' na maslaidh dhuibh
 Aon snil na dha air ais a thoirt,
 'S an tiom a ri'sd a bheachdachadh
 'S an robh 'ur sinns'readh gaisgeanta,
 Na 'n reultaibh 'soillseachd eachdaireachd,
 'S gach latha riamh—mar thachras dhoibh,—
 'N ceum toisich ac' 'us coir air.
 'S gach latha, etc.

Maraon a sgiursadh Lochluinnich,
 Na 'sgapadh Ghoill 's da 'n closnachadh,
 Air muir 's air tir co 'choisneadh iad?
 An gearradh chinn 'us chlogaidean
 Cha b' ann gun bhrìgh dhoibh 'm brosnachadh,
 'Nuair 'dh' eireadh colg 'us crosd orra
 Bu ghoirt do luchd 'an foinneart.
 'Nuair dh' eireadh, etc.

'S ann 'chi mi 'ri'sd 'am brúadar iad—
 Na flaithaibh siughant', cruadalach,
 Gu srolach, piobach, nuallanach,
 Gu gunnach, claidheach cruaidh-lamhaich,
 Gu sgairteil, tart'rach, luath-cheumnach,—
 A dol 's an ordugh namhasach
 A choisneadh buaidh 's gach comhraig.
 A dol 's an, etc.

Màc-Dhòmhnuill mòr nan Eileannan,
 'Us Mac-ic-Eilean sheasadh e;
 Gleanna-Comhann cha cheileadh e;
 'S a Cheapuich cha bhiodh deireadh oirr';
 'S Gleann-Garradh dlu, 's cha theicheadh e;
 'Us iomadh fion fhuil eile
 Nach biodh leibideach 's a chomhlán.
 'Us iomach fion-fhuil, etc.

'N uair 'thogta suas nig Armadull
 A bhratach rioghail, anabharrach,—
 Long, leomhann, craobh, 's laimh-dhearg oirre,
 'S am bradan slinneach, tarraghealach,
 Cram-tara 's fraoch nan garbh-bheanna';
 Do namhad bu neo-eòlasach
 'Thighinn a dh' fhaotuinn cearb na sgeod oirr'.
 Do namhad, etc.

Mar mhuir a beumadh chladaichean,
 Mar thuil a leum le creagannan,
 Mar uisge speur 'us dealanach,
 Mar ghaoth a reubadh dharagan
 Siol Chuinn fo eirigh dealasach;
 Gu dearbh do 'n dream ri 'n reachadh iad
 Bhiodh cuirp 'us claiginn leointe.
 Gu dhearbhadh do 'n etc.

Sar shliochd nan rìghrean uasal
 A bha 'n Alb' 's 'an Eirionn uaireigin,
 'S da rìreadh cha bu shuarrach iad;
 Bha iomadh la 's gu'm b' uuibhreach iad,

Air fonn 's air sal mar 'ghluaisleadh iad,
 'Us lean an aill' 's an dualchuis ud
 Gach al a ghluais o Dhomhnall.
 'Us lean an, etc.

'S cha b' ann aon nair ach iomadh uair
 Bu cheisd do chach an cuireadh iad
 An Alb' an crun 's a h-uile ni
 An taobh 'm bu mhiann leo 'm buileachadh—
 Cha mhor nach d' rinn na curaidh sid—
 'Us chuala sinn gu 'm buineadh dhoibh
 Dheth tuilleadh 'us leth corach.
 'Us chuala sinn, etc.

'S mar deacha leo Cath Gharioch
 Cha mho a chaill na'm b' aithne dhoibh
 Mar sheas a chuis 's a chamhanaich ;
 Cha mhor a bh' aig na Gallaibh dheth
 Ach oidhche chianail, chaithriseach ;
 'S ged 'chum iad lar gu maduinn ann
 Cha b' ann a tharruinn combraig.
 'S ge d' chum, etc.

Ach 's iomadh linn a chunnaic iad
 O sid gu statail, urramach,—
 Clann Domhnuill a bha cumbachdach,
 Ro laidir, dana, curanta ;
 Ach thainig la 'us chuireadh iad,
 Maraon 's na Gaidheil uileadh
 Gun doibh feum 'an tuilleadh seodachd.
 Maraon 's na, etc.

Ach gheabhar fhathasd 'an uachdar iad,
 'S gach uile cearn' 's an gluais neach dhiu' ;
 Tha seorsa naduir fuaighte rin,
 Gur docha leo 'bhi 'buannachadh
 Na luidhe 'n iosal suarrachais ;
 Tha ardan agus nails' annta
 Is lochrain buaidh dhoibh 'n comhnuidh.
 Tha ardan agus, etc.

Cumha Mathair

Air fonn—"Oran an t-Shamhraidh," le Alasdair Mac Mhaigstir Alasdair.

A's am dhomh eirigh 's a mhaduinn
 'S neo thaitneach mo sgeul —
 A bhi na 'luidhe air cluasaig,
 'S gun aic' iarraidh air gluasad,
 An bas an deigh a bualadh,
 'S i fo fhuarachd a sgeith—
 A bhean dilis 's a mhathair,
 Nach d' fhad a h-aicheadh a' deigh.

'S goirt a rainig e m' chridhe—
 'S ann chaidh mi 'shileadh nan deur—
 'Nuair a thuig mi gu 'n d' fhad thu
 Gu siorruidh 'n tealluich mu 'm b' ai'st duit
 A bhi 'eur nileadh oirnn failte,
 Mar ghrian an airde nan speur,
 Ann a maduinn bhlath bhoidheach,
 Air fasachd oirdheare a Chre.

'S ann tha 'n t-ionndraim 's 'an dachaidh,
 'S an fhalamheachd fhuar,
 Anns nach fhaicear do chaomh-ghnuis,
 'S anns nach cluinnear do chaoimh-ghuth,
 Do 'm b' ai'st oirme 'bhi taomadh
 Gradh 'us gaolachd mu 'n cuairt,
 Mar fhrasan Shamhraidh a braonadh
 Air gorm-aodann nam bruach.

'S b' e sid a ghnuis a bha tlachdmhor,
 Aoidheil taitneach ri each ;
 Foinneamh, finealta, stumaine,
 Caoimhneil, carthannach, suairce,

'S nach fhaicte 'dorchadh fo ghruaimean,
 Air cho chruaidh 's ga 'm biodh cas ;
 Cha chuireadh trioblaid na buaireadh
 Gu siorruidh fuachd air a blaths.

'S a guth—bu bhinn' e na coisir
 A' measg nan coin anns na glinn—
 An uair a sheinneadh i oran,
 Na 'dh' innseadh i sgeola,
 Co nach eisdeadh gu deonach
 Ri a ceol-chainnt bhog, bhinn ;
 'S ann aice fein a bha 'n doigh
 Air a cur an ordugh gu grinn.

Bu tric a chunna mi againn
 Leth a bhaile mu'n cuairt—
 Na daoine 's na mnathan,
 Na fearaibh oga 's an leannain,
 Gu leir a tighinn gu bhi ma' ri,
 'S a dh' fhaotuinn toileachadh uaith' ;
 'S ann di-sa 'thigeadh an t-aighear,
 'S an dibhearsan gach uair.

'S i bu 'ghrian duinn 's bu ghealach,
 'S i bu 'phlanaid, 's 'bu reult ;
 A flathadh 's a boisgeadh
 Mar an neamhnad na 'n daoimean,
 Na mar ghath-sholuis soillseach
 Anns an oidheh' air an speur,
 A feuchainn rathad feadh choilltean
 Far nach d' rinneadh an ceum.

Ach ciod a math dhuinn 'bhi 'bruidhinn—
 Tha 'ar suidheachadh cruaidh ;
 'S cha d' thig ise do 'r n' eisdeachd,
 Na a thormachd ar deuraibh ;
 Dh' fhalbh am bas le, 's b' e 'm beud e,
 'S tha sinn eiginneach, fuar ;
 O na thugadh bhuainn fein i
 Dh' fhalbh 'ar n' eibhneas 's ar' n' uail.

Ach thig an oidheche 'n deigh 'n latha
 Mar thig eath an deigh sith ;
 Cha robh Sambradh gun Gheamhradh,
 'S tuitidh 'n duilleach 'nuair 's am dhi,
 'S rheid an treun-churaidh amhladh—
 Cha 'n 'eil ann ach da ni—
 An diugh 'ar cois air an fhailleam
 Fo 'm faol sinu 'maireach 'bhi sinnt.

Leam Fhin.

Air fonn—"Eh, oro, Maol-Ruanidh."

Eh, oro, mo thruaighe mise dheth,
 Eh, oro, mo thruaighe ;
 Dh' fhalbh mo chairdean 's dh' fhaig iad uileadh mi,
 Eh, oro, mo thruaighe.

Dh' fhalbh mo chairdean 's dh' fhaig iad uileadh mi
 Eh, oro, mo thruaighe ;
 'S mu 'n d' fhuair iad reusan threig mo chuideachd mi,
 Eh, oro, mo thruaighe.

'S mu 'n d' fhuair iad reusan threig mo chuideachd mi,
 Eh, oro, mo thruaighe ;
 Cha tig a h-aon an gaath dhomh tuilleadh dhiubh,
 Eh, oro, mo thruaighe.

Cha tig a h-aon an gaath dhomh tuilleadh dhiubh
 Eh, oro, mo thruaighe ;
 'S ann tha mi sgith leam fhin 'us muladach,
 Eh, oro, mo thruaighe.

'S ann tha mi sgith leam fhin 'us muladach,
 Eh, oro, mo thruaighe ;
 'S mo chridhe 'dol nog chion aoidh 'us cuideachda,
 Eh, oro, mo thruaighe.

Cumha Mnatha.

Air fonn—"Cha till mo bhean tuilleadh."

Dh' fhad mi 'n diugh anns a chlachan
'An trom luidhe fo 'n fhoid,
Bean mo shugraidh 's mo gheallaidh—
Bean leannanachd m' oig'.

Cha till mo bhean channach,
Cha d' thig mo bhean mhin;
Cha till mo bhean bhoidheach,
'Us mise m' onar leam fhin.

'S truagh a ghaoil nach e mise
'Bha 's a chiste 'na d' ait';
Ciamar 'shiubhlas mi 'n saoghal
A nis' as aonais do ghraidh?

Cha chluinn mi tuilleadh mar b' abhaisd
Do ghuth blath-bhinn na m' chluais,
Na do cheum air an urlar,
A dol gu sunndach mu 'n cuairt.

Tha do mheal-shuilean duinte
'S tha do ghnuis gun a tuar,
'S tha do bhilean neo-dhaite,
Ged bu thlachdmhor do shnuagh.

Cha 'n 'eil m' ardach ach fuar dhomh
Gun thu-s' a luaidh ri mo thaobh;
B' fhearr leam agam a' nochd thu
Na meud fortan an t-shaoghail.

Tha do leanabh na m' achlais
'S e 'toirt dealt air mo ghruaidh;
'S a chridhe beag air leth sgaineadh
A g' iarraidh 'mhathair 's i bhuainn.

Chaidh solus mo bheatha-s'
As le osag a bhais;
'S tha nis' oidheche mu 'n cuairt domh,
Ach 's math nach buain' i na m' la.

Rannan Cuimhneachain air Mairi Nic-Ealair.

'S goirt an sgrìob a thugadh oirne
 'N am do 'n eorna bli ga 'ghearradh,
 'N uair chaill sinn Bannrigh ard nan cran,
 Mairi cheolmhor, choir, Nic-Ealair;
 Tha ar garadh air a maoladh
 O'n a thuit gu lar a chraobh ud,
 Air am faighte 'm barr gu daonnan
 A bha prìseil, maoth bhlasd', taitneach.

Tha 'n reult bu shoilleire 'n ar speur
 A' nochd gum eirigh mar a b' abhaisd,
 'S cia as bhios duil againn ri te eil'
 'Bhios cho leir-gheal is a bha i?
 Bithidh ionndrainn air an t-soillse
 Ann ar measg a ghnath a rinneadh
 Le a gathan glana boisgeannt',
 A dheanadh oidheche mar an la dhuinn.

Tha'n t-eun bu bhinne seisd 'a chro-choill,
 'Nise somhach, 'us be 'm beud e,
 'S gu 'm bu mhilse, 's gu 'm bu bhoidheche
 'Ceol na organan 'us tendan;
 'S iomadh suil o'n sil na deoirabh,
 Agus cridhe 'bhios emirte leointe,
 Nach cluinnear tuilleadh i ri orain—
 Is aobhar broin e agus cislein.

Ach thainig t-am is dh' fhalbh thu, 'Mhairi,
 Gu bli 'measg nam bard a chaidh;
 'S cha mhor dhe d' leith'd a'd dleigh 'dh' fhag thu
 Ann an Gaidhealtachd nam beanna';
 'S ann a bha thu dhuinn mar mhathair,
 Le do chridhe fhalbh, pàirtach,
 Do 'm bu smuain a dh' oidheil' 'us la
 Gach ni a b' fheairde sinn 's na gleanna'.

Mar thachair dha do leith'd an comhnuidh,
Chuir an saoghal a chleoca fein ort—
Na' n tigeadh grian na'n speur 'na 'choir,
Cha b' fhad 's an comhdaichte le breid i—
Cha deacha 'n ceann 's an cridh' cho coirte
Riamh aig neach sam bith 's bu deonach,
'S gheabhar a ghnath a' measg an oir
Na ceudan seorsa ni neo-fheumail.

Sith gu siorruidh dhuit a Mhairi,
'S iomadh gras a bha riut ceangailt',
Cha leig sinn a cuimhn' gu bratha
Sealladh blath do thlath-shuil mheallach ;
Le do mhaitheas 'us do bhuidhean,
Le do chairdeas agus t-uailse,
Shnaim ar cridheachan mu 'n cuairt duit,
Mar an eidhionn chruaidh mu 'n mhaide.

Do n' Mhiosail Ghaidhealach—1892.

Faillt' 'us furan air a *Mhiosail*,
 'Thainig thum an t-saoghail an bliadhna,
 Gu ma fallain, leathann, lionta,
 A bhios bronag;
 'S gu ma h-ioma' taobh bun-griosaich
 'S am bi 'h-eolas.

Bha 'n t-am gum freumhaicheadh 'n ar garadh
 Craobh a ghealladh meas a dh'fhas oir—
 Meas trom, torrach, tarbhach, laidir,
 Brioghmhor, taitneach;
 'S fhada bho 'n bha duil nan Gaidheal
 Ri sid fhaicinn.

'S bha 'n t-am air tighinn mar an ceudna
 Gu'm faicte ronnag air ar spenraibh—
 'S air cho beag 's dha 'm biodh a h-eibheachd
 An tus a dearsaidh—
 A dh' fheuchadh gum beil latha g' eiridh
 Air a Ghaidlig—

Latha soilleir, fonnor, briogha,
 Mar ghlaire Samhradh 'n deigh sìantan,
 Na mar mhaduinn bioidheach, ghrianach,
 An deigh ordhe,
 A boisgeadh air na sleibhtibh fiarach,
 'S air na coilltibh.

'Se Soisgeul theachdairachd na *Miosail*
 Braithrean dhe na Gaidheal a dheanadh,
 Agus eachdairachd nam bliadhna
 A chaidh seachad,
 A chur ri cheile dhuinn 'am briathraibh
 Tuigseach, farasd'.

C'airson nach fhaigh gach linn tha 'g' eiridh
Eolas air na laoiach a dh'eug bhuainn,
'S air na maithibh calma, treunda,
A bh'ann romh'inn,
Air nach'eil ri inns' droch sgeula,
Na cunntas coinneach ?

Ged is glic sinn 's ged is proiseil,
Cha 'n 'eil fhios nach b' fheairrd' ar doighean
A bheag air choireigin do dh' eolas
A bhi againn,
Air caitheadh-beatha laochraidh Chona
O chionn fhada.

Dan.

Air fonn—“ 'S gu'm bu tarbhach am bradan,” &c.

NAM faigheadh sinn mar bu deoin leinn
Air ais a rithisd ar n' oige,
Bhiodh sinn uile ro-sheolt' agus ceilleil.
Nam faigheadh, &c.

Ach a mhead 's a bu mhiann leinn,
Cha till ruinn mionaid gu siorruidh,
Ged a dheanadh sinn bliadhna do 'n te sin.
Ach a mhead, &c.

Dh' fhaig an de sinn gu bratha,
'S bidh 'n diugh a' maireach na 'aite ;
'S mar sin la agus la 'n cois a cheile.
Dh' fhaig an de, &c.

Mar uisge nan beanna'
A ruith gu iosal nan gleanna',
Gu siorruidheadh beatha gach creutair.
Mar uisge, &c.

Na mar an duilleach air nachdar
Sruth na h-aibhne 's i 'glusad
A dh' ionnsuidh a chuain as nach eirich.
Na mar an, &c.

'S o nach fhaigh sinn a bhuannachd
Air ais a rithisd na fhuair sinn,
'S tric gur buidhe leinn 'bhi brudair mu
'dheidhinn.
'S o nach fhaigh, &c.

Tha suil air ais air na dh' fhaig sinn,
Gu tric na aighear 's na ghmirdas ;
Ach sealltuinn romhainn mar airde chuain
bheucaich.
Tha suil air, &c.

'S mar a misde cha 'n fheairrde
 Mo chridhe cho minig 's a tha e
 A' measg nan cuimhneachan gradhach a
 threig mi.

'S mar a, &c.

'S gur ann tha bliadhnaibh do 'n tional,
 Mar an cuan gus a chladach
 Na geala-chlachaibh beaga na 'n ceudan.

'S gur ann, &c.

'An Cuimhneachan.

Mu 'n am so 'n de bha sinn eibhinn, aighearach,
 'An ceann a cheile gun bhean gun chab as'inn;
 An diugh gur maol sinn 'us aon te 'n cadal oirnn—
 'An cadal sior' as nach iarr i carachadh.

Co sheasas t 'aite o'n dh' fhag thu falamh e?
 Am beil mu 'n cuairt duit a luach na leanas tu?
 Chan ann 's gach fardaich a bha do leathaid-sa,
 Mar bhean 's mar mhathair bu nadur aingil thu.

Ach dhorchadh reult anns an speur a shoilleirich
 Do mhath 's do bhensan a the bu loinneile;
 Chaidh griau fo chuan 'n nair a dh' fhuaraich t' aghaidh-sa
 'S a dh' fhalbh an tuar a bha uasal foinneasach.

'Tha eunan somhach bu bhoidheche sheinneadh dhuinn
 Na cruit nan smeorach 'an cro-choill leadanach;
 Mar theud na fìdhle bha 'min-ghuth feadanach
 An toiseach coisridh na 'n comhradh beadruidh.

'S falamh 'chuil gun do shuil ga 'dealachadh,
 'S gun chainnt do bheoil 'cur an ordugh 'n dachaidh
 dhuinn;

'S ann na do lathair a ghuath bha 'n fhallaineachd,
 'S an thus 's an cairdeas, a bhasaich maille ruit.

Do 'n Duilleach.

GED a b' ard air craobh an de thu,
 Tha thu 'n dugh na d' luidh' 's an fheurach ;
 Thuing t' am 'us sguab an t-Eug
 Le 'sheid gu lar thu ;
 'S cha 'n fhaicear tuilleadh thu air geug—
 Tha greim a bhaist ort.

'S cha dhuig thu 'm feasta ris a mhaduinn
 A dannsa feadh nan gleann 's nan badan,
 'S a sgoileadh beath' 'us blaths air talamh,
 Mar mhaighdionn ghradhach
 A basadh gaoil an uelid a leannain
 Le gath a tlath-shuil.

Ni mo a fhreagras tu do 'n reidh-ghaath,
 Geol bu tric 'an glacaibh 'cheile,
 'Phung sibh oran, ceolmhor, seisdereach,
 Feadh gheug 'us bharrach ;
 'S a ghabh sibh cronan do na ghrein,
 Dha 'cur a chadal.

Sheinn an sambradh crann-ghorm cuachadh,
 'S an foghar fallain, tairis, uachdrach,
 An uelid a cheil iad fhein 'an suain,
 'S 'um bruedar diomhair,
 Air broilleach caidreach nach leig bhuaidhe
 Iad gu siorruidh.

Mar sin is deireadh do chlamn-daoine ;
 Bhatir am bas fo 'sgeith gach aon diu,
 'S cha bhi beatha duin' ach aotrom
 Aig tighinn na h-iarach,
 Ach 's e sin isle 's aird' an t-shaoghail,
 'Us crich ar cuairt am.

Ged bu le neach cuan 'us talamh,
 'S gach reult 's na neanhan agus planaid,
 'Nuair thig eadar corp 'us anam
 An sgaradh bi'-bhuan—
 'S ged bu rìgh air rìghrean thairis—
 Cha thill a spiorad.

'S theid e as an t-saoghal mar thainig
 A dh' ionnsuidh 'n t-siorruidheachd o'n d'fhas e;
 Lomaidh geur sgian-dubh a bhais e
 Aig ceann a thuruis,
 Ged a chruinnaicheadh 's a charnadh
 E a Chruitheachd.

'S gach nì a rinn e nach robh ciallach,
 Eadar tigh'nn do 'n t-shaoghal 'us triall as;
 'S gach nì a dh' fhag e gu'n a dheanamh
 Do 'n bu choir dha,
 Cha 'n fhaigh e ris' a chur air rian
 An deigh nach beo e.

'S o nach 'eil aig mac an duin',
 Ach cuairteag bheag do 'n t-shaoghal uile,
 Cia'r son a bhiodh a la cho duilich,
 'S is tric a tha e?
 Cia'r son nach gaireadh e an diugh
 Gun ghal a' maireach?

Cia'r son a tha 'n saoghal mar altair—
 'S an cinne-dhaoin' an iobairt lasrach?
 Cia'r son a tha am bas dha 'altrum
 An uchd beatha?
 'S cinnteach gum beil duais an tasgaidh
 Tha 'n so an cleth oirnn.

Mort Ghlinnecomhann.

Bha 'n sneachda geal Earraich a caitheadh feadh ghleann,
 Agus fuar ghaoth a seideadh air sleibhte nan beann ;
 'S mar bha 'ghrian a dol fodha air Gleannacomhann nam
 buadh,
 'S ann bha 'ghaillionn a g' eirigh 'an treundas mu 'n cuairt.

Ach na 'n dachaidhean beadrach cha robh eagal na smuain
 Air muiantir a ghlinne ge b' e 'thigeadh a dh' fhuachd ;
 'S ged bha saighdearan dearga fo arm aig gach bord,
 Bha an oidhche 'dol seachad ri caithream 's ri ceol.

'S ann an greadhnachas cairdeach ri abhachd 'us muirn,
 Gun an duil gun robh namhad dhoibh 'tamh fo na chrùn ;
 'S gach cridhe ri gairdeas mar ghaire nan eun
 'Nuair thig Samhradh a dhaansa 'measg ghleann anns a
 Cheit.

Ach mun d' thainig a mhaduinn bu fhrasach fo dheoir,
 Iomadh suil a chaidh 'ehodal 'an aighear gu leor,
 'S fuil chraobhach nan gaisgeach 's na neo-chiontach
 truagh,
 Dha 'taomadh ri talamh fo fhasgadh 'n droch uair.

Gheibht' athair 'us mathair air am bas-leabaidh suaint,
 Am piuthair 's am brathair air an lar 'us iad fuar ;
 Gheibht' an seanair 's am paisd' air an sathadh le cruaidh,
 'S Gleannacomhann fo mhulad a tuireadh a shluaigh.

Clann Iain dha 'n sgapadh, gun cheartas gun choir,
 Ann an doigh, tha e dearbhte, 'chur Alba fo sgleo ;
 'S gus an teirig na beannta 'tha mu 'n ghleann air gach
 taobh,
 Bidh cuimhn' air an oidhch' ud an tìr nan coilltean s' an
 fhràoich.

Prionns Tearlach ann an Gleannamoireasdain— 1746.

O ! ciod a thig a nise dh' iom-s'—
 Cha robh mi riabh cho truagh dhe—
 Fo na choille 's an dubh-shion,
 'S air feadh nan sliabh air m' fhuadach ;
 Mar mhurtair na mar mhairleach mi,
 'Us pris orm ri bhuannachd—
 Nach bochd an status do mhac Rìgh
 'Bhi 'm prìosan fo Leac-Ruaridh !

'S goirid o'n a b' ard mo dhochas,
 'S Gaidheil mhor mu 'n cuairt domh—
 Camshroinich 'us Clann-an-Toisich,
 'S Dombnullaich—na ghluais dhiu ;
 Agus Stiubhartaich na h-Apuinn,
 'S Athollaich nam fuar lann ;
 'S Friseilich 'us Clainn-a-Bhraighe—
 Do 'm bu ghnath bhi buadhar.

O ! 'Chuilfhodhar nam beum torrach
 'S rosadach do sgeula,
 'S goirt a thachair dhuinn a mhaduinn
 'Chuir sinn cath mu d' reidhleinn ;
 'S e t'osag choimheach a chuir as
 An solas geal a reult oirn,
 'S a thug Geamhradh air an t-Shamhradh
 Leis an d' fheall ar n' eud sinn.

'S iomadh Gaidheal gaisgeil, og,
 A dh' fhag thu leointe creuchdach,
 'S an daorach air do chnuic 's do loin
 Le fuil nan seoid 's be 'm beud e ;
 Cha teid as mo chuimhne 'm feasda
 Gaoir 'us sgread nan treun-fhear,
 A pogadh bais, 's gun treoir na 'n lann,
 'Us bruidean namh dha 'n ceusadh.

Ach na'n d' òirich, O ! na'n d' òirich
 Leam gu leir na Gaidheil,
 Cha chreid mi fein o neach fo'n ghrein
 Gum biodh am beud cho taireil ;
 Cìod a dh' fhàirich sibh 'Chlann Domhnuill,
 Leam bu deoin sibh lamh rium,
 'S a Shìol fhuiltreach mhor Mhic Leoid,
 Cìod e an sgleo a shar sibh ?
 Cha 'n fheuch mi tuilleadh, ged bu mhiann leam,
 Ris a chrìoch a chuir mi romhram,
 Tha mi-eigin na m' ebridhe g' innseadh
 Nach 'eil agam tionn na cothrom ;
 Ach 's iomadh atharraichadh mor,
 Nach tuig na sloigh a tha 'n diugh maiream,
 A thig an lorg an latha dhorch' ud
 Air tìr bhoidheach, ghorm nam beanna'.
 'S goirt mo dhusgadh as a bhrùadar
 'S 'an robh m' inntinn uaibhreach, toileach,
 A dealbhachadh nan glair's nam buaidhean
 A bha mi le uaill a coimhead
 Mar mbeas air preas, a g' iarraidh 'spionadh
 An uair bu mhiann leam e bhi agam,
 Agus dochas—dochas bhriagach—
 Le beul-briaghe dha mo mhealladh.
 Ach cha b' fhada 'mhàir mo bhreislich
 Thainig deireadh air mo phrois-sa
 Mu 'n d' fhuair mi blasad air a mbeas
 A chuir mo chridh' fo theas le goraich ;
 Mar oidhehe stormail, dhorch', air maduinn,
 Gun mheadhon la' gun fheasgar boidheach,
 Na mar roghadh cealgach Farrach
 A fuar sgathadh blath nan og chrann.
 Còdal socrach chan fhaigh mi
 Ged tha mo chridhe steidhte
 Air an t-sheachd-n' ar a tha 'n lamh dhomh—
 'S beag mo sgath gu 'n treig iad ;
 Cha chuir nigiod mor na pris
 Aon fhear dhiu 'dh' innsadh sgeul orm—
 Theid cuimhneachan air fir mo ghraidh
 A mhan gu al nach d' òirich

'S cha 'n e lomnachd mo chluasaig,
 Na am fuachd na m' chnaimhean,
 A tha fo m' spiorad a cur gluasad
 Ach trom bhuaireadh m' ardain ;
 O ! nach math do 'n duine bhoichd
 A nochd 'an codal siobhalt,
 Seach a bhi na phrionns' gun fhortan—
 Och, och, 's ann domh nach min e !

Nach truagh nach d' rugadh mi 'n Dalchreichard,
 Na 'n Dundreggann lonach,
 Ged nach biodh agam ach bothan
 'Am bun badain boidheach—
 Ann an duthaich ard nan Granndach,
 Nan cas bheann 's nan cro-choill,
 Tir nan doire blath 's nan gleanutan,
 Tir an t-Shamhraidh oirdhearc.

Bheirinn coileach leam dhe 'n t-Shlachd,
 'Us piartag as an t-Sleibhich,
 Iasg a Moireasdain, 'us fialh
 A Coire-Liath nan greighinn ;
 'Us dheanain buachailleachd air blar
 Mar neach do chach mu 'n cuairt domh ;
 'S b' fhearra dhomh sin agam 's an t-shlith,
 Na bhi 'mo Rìgh 's 'am buaireadh.

Miann an Triuir Bhraithrean a bha 'n Coire-Dhodha.

MAR GUM B' ANN AIR A RADHA RI COIMHEARSNACH LEIS AN FHEAR
BU DEIRIONNAICHE 'CHAOCHAIL DIU'.

CHIA 'N fhada 'charaide mo ghraidh
'S an teid mo charadh-s' anns an uir,
Tha mi fairghinn driuchd a bhais
A luidhe 'mhan orm gu dlu ;
Tha 'n teambull thalmhaidh anns an tuiteam
Gus an duslach as an d' eirich,
'S mo shealladh air an t-shaogh'l do m' fhagail,
Mar an la' do 'n oidheche 'geilleadh.

Ach tha aon ni 'dheamain iarruidh
Mas a triall mi 'dh' ionnsuidh aoibhneis,
'S tha duil agam nach leig thu di-chuimhn'—
Air a chur air rian le caoimhneas ;
'S ged a tha e calg dhireach
'An aghaidh cleachdaibh tirean Criosda',
'S durachd cridh' ann fradharc lais e,
'S faic am fabhar dhomh-sa deante—

'Nuair a thig an t' am nach beo mi
'S e mo mhiann 'dhol comhl' ri m' bhrathrean,
Ann an Clachan-Meircheard boidheach,
Far am beil na seoid 'an caradh ;
Agus m' aghaidh mar tha iadsa,
Suas ri coire graidh ar n' oige—
Coire-Dhodha nan gorm-chnoc aluinn—
An coire cairdeach, blath-mhin, eosach.

Bu tric a shiubhail sinn an coire
'S gach gleann domhain tha mu'n enairt da,
An deigh nan laogh maol 's nan gobhar,
'S a mheanbh-chruidh ghreannach, odhar, luatha ;
Na 'r triuir 'an cuideachda 's a cheile,
Fuaight' an end dhuinn fein 's da 'n aite,
Ris an robh ar cridheacha' ceangailt'
Mar an eadhionn ris an ard-chraobh.

'S an uair a ghaireadh oirnn an Samhradh,
 Bu bhinn srann nan cro-choill flurach ;
 'S neoineanan ri grein a damnsa
 Feadh nan gleann, 's gach crann a lubadh
 F'o thrusgan barraich, bruchdach, fallain,
 Du'-ghorm, bagant', torrach, cubhraidh ;
 'S na h-eoin bheaga 'seinn an leadain'
 Feadh nam preasan 's mu na cul-chnuic.

 'S cha 'n iarradh sinn an staid ud fhagail,
 Mar a d' thigeadh bas a sgaoileadh
 An trianaid aoibhneach a bha sinn
 Anns a choire chairdeach, ghaolach ;
 'S o nach robh e 'n cursa naduir
 Sinn a thamb gu brath ann maiream,
 Runaich sinn bhi 'coimhead an aird' air,
 As 'ur leaba' thamb 's a chlachan.

 'S ma 's e 's gum bi ar n-anamaibh euideach d,
 An taobh thall do 'n t-sruth neo-thalmhaidh,
 Co aig tha fios nach d' thoir iad sgriob
 A nall a ris' do 'n tir o 'u d' fhalbh iad ?
 Nach robh ar n-aithrichibh fo 'n bheachd
 'Bhi 'cluinntim 'us a faicinn chairdean
 Air sgeithibh neoil a tighinn air ais
 Le fuaim, le caismeachd, agus taileasg ?
 Ach co-dhiu, bidh 'n Iar-ghaath 'seideadh
 Sios gu reidh oirnn as a choire,
 Luchdaichte le ceol nan eun
 Do bhruaichaibh seisdeach, geugach, Dhodha ;
 Agus faileadh fallain cubhraidh
 Na' mile flur, 's nan ur-phreas riomhach,
 A miosgachadh mu fheur ar n-uaignean,
 'S sinne 'm bruadar suainte siute.

 'S bheir Moireasdain le garbh-shruth fiadhaich
 Seachad sios oirnn as a choire.
 Storm a Gheamhraidh dhe na beannta',
 'S as na gleannta' 'tha mu Dhodha ;
 'S freagraidh da thaobh na duthcha
 Do na ghaoth o fhaor nam fuar-bheann,
 'Clarsachd ceoil do mharbh 's do bheo
 Air feadh nan cro-choill 'us nan cuairteag.

Cumha Leannanachd.*

Air fonn—"Croth Chailein."

CIAMAR bhios mi ach duilich,
 Fo mhulad 's fo bhron,
 'S mo chuid do 'n t-shaoghal dha 'chumadh
 'An eiste chumhann nam bord?
 'S na 'm bu bheo e 's ann bhidhinn-s'
 An dingh nà m' bhean og,
 Thall 'an dùthaich Mhìc-Phadruig—
 Gleannan ard nam beann nòr.

Tha mo chrìdh' air a sgaineach
 Le cradh nach gabh luath,
 Cha tig m' oigfhear an gaath dhomh;
 Cha dhruidh mo gheoir air a shuain;
 Ach 's leir ri fhàicinn air m' aghaidh,
 Agus preasadh mo ghruaidh,
 Gu 'n do lotadh le gaol mi,
 'S nach bi mo shaoghal dhomh buan.

A Phadruig, a Phadruig,
 'S ann duit bha 'n dan an droch am,
 An nair a thainig thu thairis
 Gu Fothar nan allt;
 Cha b'e durachd do chairdean
 A lean thu 'ghràidh do na ghleann,
 'S bu ghoirt orm-sa gu 'n d' fhuaradh
 Do chorp fuar 'am bun chrann.

Dh' fhaig mo spiorad 's mo chail mi,
 'S cha 'n 'eil abbaichd dhomh ann,
 'S ged a dh' fhaighinn an saoghal
 Tha thusa 'ghaol dhomh air chall;
 Cha dirich mi tuilleadh
 Ri mullach nam beann;
 Chaill mi m' mhianam air a choille,
 Gach doir' agus gleann.

* Suggested by the Foyers Monument.

'S ged 'thig samhradh blath, boidheach,
 Le trusgan neoincan mu 'n cuairt,
 Cha d' thoir e aighear leis dhomb-sa ;
 Cha 'n fhag mo blàron mi cho luath ;
 Cha sheinn cubhag dhomb oran
 'S cha ghabh smeorach dhomb duan ;
 Cha 'n 'eil m' eibhneas air thalamh
 O'n 'chaidh mo leannan 'thoirt bhuam.

'S ann 'bhios mi 'shabaid 's a sheachdain
 A g' innseadh m' airsneal do n' ghaoith,
 'An so 'a m' shineadh air glas-chnoc
 Aig cladhach Loch-Naois ;
 'S a coimhead a null air a ghleannan—
 'S am beil 'an codal mo ghaol—
 Gleannamoireasdain boidheach,
 Is guirne cro-choill' 'us fraoch.

Tha mi fairghinn nach fhada,
 'S am bi mi 'm luidhe 's an eug ;
 'S theid mo charadh fo 'n talamh
 Air a chreagan so fein ;
 Agus m' aghaidh gu bratha
 Ri gleann mo ghraidh agus m' eud,
 Far am beil ann an tasgaidh
 Mo mhiann 's mo thaitneas le 'cheil'.

'S bheir Loch-Naois nan garbh-thonnaibh
 Sruth Mhoireasdain sìos,
 'S luinneag gaoil air gach boinne
 Bho dhuthaich loinneil nan triath ;
 'S thig duilleach na coille
 'S flur na doire le sgial,
 Agus ceilearadh boidheach
 A nall a cosan Chraig-Ian.

Am Bas.

Thug mi sgrìob an raoir mar 's a'isd domh
 Feadh nan lagan uaigneach, fasail,
 An duil gu'n tigeadh samh' na taileasg
 'Na mò rathad,
 Bha m' iarraidh o chionn iomadh la'
 A leat riun tachairt.

'S ged a shiubhail mi gach glaiceag,
 'S 'am bu choltach dhomh tigh'm tarsuim
 Air uamhasan gun fheoil, gun chraicinn,
 Gun sta comhdaich,
 Cha chuala mi droch fhuaim 's chan fhuac
 'Mi dad chur sgleo orm.

Ach a tighinn seach clagh na sgìre,
 Leum mi thairis air an dioge,
 'S shuidh mi air clach uigh 'bha sìnte
 Ris an talamh;
 Gun smuain co-dhiu bu bheisd na firean
 'Bha foidhe 'n codal.

Cha 'n 'eil 'an cainnt na dh' innseadh fasachd
 'S falamhachd 'us fuachd an ait' ud;
 Cha mhor nach chluinninn feoil 'us cnuimhean.
 A dol gu duslach—
 Bochd 'us beairteach 'us gròd chlaraibh
 Gu leir cuideachd.

Smuainich mi na 'm b' urra' pairt diu'
 Gearan air cuid eile lamh rin,
 Nach biodh 's na h-uaignean ach droch chairdeas
 Mar tha air thalamh—
 Neach an aghaidh neach, 'us caineadh,
 'Us fuath 'us malachd.

'Us smuainich mi na 'm b' urrainn aon fhear
 Le cumhachd mhor mar anns an t' shaoghal,
 A chorp 's a chraicinn bochd a shaoradh
 O na chnuimheag,
 Nach beanadh dha gu sìorruidh daolag
 Na maoin ghrodaidh.

Chuireadh e gu 'nabaidh suarrach,
 Air nach deacha eiste luaithe,
 Gach cnamh 'us caitheadh as, na 'n d' fhuair e.
 'Mhiann 's a chothrom,
 Ach 's tric gur esa 's lugha nailse,
 'S is fuathaich' boladh.

Mar so mo bheachdan 'n uair a thainig
 Fuar ghaoth cadar m' fheoil 's mo chnaimhean ;
 Dh' eirich m' fhalt na 'sheasamh 'n' airde,
 'S dh' fhailing m' anail ;
 'S chaill mi faireachadh mo mhasan,
 'S neart mo chasan.

Suil do 'n thug mi air mo chulthaobh
 Chunna' mi 'tighinn ball do m' ionnsuidh
 An samhla gramda, fada, ruisgte,
 Do 'n ainm an t' aog ;
 'S cha 'n fhaighinn aig an am smid bhruidhne
 Airson an t-shaogh'il.

Cha 'n fhaca mi ri m' bheatha scalladh
 Bu lugha baigh na bha air aghaidh,
 Speal 'na 'laimh 'us gaire choireach
 Mu 'bheul a gluasad,
 'S ceann an uamhais ghrainde 'toinneamh
 Air a ghuaillan.

Bha 'ghaoth a feadaireachd mu 'chnaimhean,
 Mar gum b' e 'sheachnadh a b' fhearr le ;
 Is e a tighinn a nall le cairdeas
 Far an robh mi,
 A g' iarraidh faighinn suidhe lamh rium,
 Air a chloiche.

" Na gabh eagal ors' an t' uamhas,
 Cha chuir mis' ort dragh na tuairgne ;
 Ach tha mi coma bho na fhuair mi
 'Nise greim ort,
 Ged a bheireadh sinn car uair
 'An cainnt a cheile.

“Cha d' thoir mi do neach talmhaidh sgeula
 Air na dh' fhag mi as mo dheigh,
 'S an aite dh'orch'as gus an teid mi
 'M beagan uine ;
 Tha 'ni sin romh gach neach e fein
 Ri thighim dhu dha.

“Ach bheirinn comhairle do mhoran
 Am beatha chaitheall mar bu choir doibh,
 Gliocas 'chur 'an aite goraich'
 'S gach doigh 's an lunn iad ;
 Cha deacha' riabh do dh' uan neach ordachd
 Ach aon bheatha.

“'S iomadh ni a cluinn mi
 O'n thainig mi an tos air tir,
 'S na'm biodh agam buige crìth'
 Bu bheag mo sholas ;
 Ach cha tig e dhomh-sa 'bhi
 Do madur teo chrìch.

“Cha 'n ioghnadh geal nach toil le sluagh mi,
 'S tric a dh' fhag mi dachaidh gruamach ;
 A' measg nan iasal 'us nan uasal
 'S e mo dhriachd sa,
 Air an talamh 's air a chuan,
 A bhi dha 'n iarruidh.

“Theid mi eadar athair 's mthair,
 Theid mi eadar piuthair 's brathair,
 Cuiridh mi sgardeola ann an eardas
 'N uair is treas e,
 Fagaidh mi dubh, dorcha, fardaich,
 'S ann am breisich.

“'S an uair a bhios an t' oigfhear coibhneach
 Ann an gaol 's 'an gradh a mhaighlinn'
 Feadh nan eucan beag 's nan coilltean
 A tional dhithian,
 Bheir mi 'neach dhin' leam gun fhoighneachd
 A' ne 'n tìom s' e.

“ Cha b' ann aon uair air stol-posaidh
 'Chaidh mi eadar fear 'us oighe,
 'S a dh' fhag mi eridhe dilis bronach
 Re a latha ;
 'S cha chum airgid mi na or
 Dhe ceum mo rathaid.

“ 'S an uair nach cuireadh ni air thalamh
 Eadar mathair 'us a leanabh,
 Bheir mise bhuaith' e ann a' meanaid
 'N uair is deoin leam ;
 'S cha 'n eisd mi ri a glaoth na 'gal-ghuth,
 'S cha ruig a deoir mi.

“ 'S thig mi uairean air an t' shal
 Air fear 's a chridhe 'm bean a ghraidh,
 'S cuiridh mi air an sid mo lamh,
 Gun fu 'n cothrom
 A thoirt dha a bheannachd fhagail
 Aig na 's toil leis.

“ Is caraid dilis mi do 'n truaghan
 A tha gu siorruidh air a chuairteach'd
 Le bochdainean, 's nach fhaigh air uairean
 Na chumas anam
 Agus corp ri 'cheile fuaighte
 Ach a dh' aindeoin.

“ Ach an daoi, ged bhiodh a shaoghal
 Gu leir na 'dheanadh slaint' 'us maoin e,
 Cha mhor nach truasaich mis' ri 'chraosail
 Fo sgait mo bhinn-sa ;
 O ! staid a chridh' 's an am na 'm faoduinn-s'
 A leait sin innseadh.”

“ Eirigh gnìomharan a bheatha
 Mar spioraid ifrinneach 'thoirt breth air,
 'Us slatan peanasaichidh teth
 'Na 'n lamhan caola ;
 'Us geur Fhein-dhiteadh 'cuir air leth
 Diol-dhleasd' gach aon diu’.”

“Se mo ghnothuch-sa 'bhi 'buain
 Na chuireas Dia air talamh 's cuan ;
 'S ann agam-s' n bha 's a bhios sluagh
 An uile dhomhain ;
 'S cha deacha moran fhathasd bhuam
 Dhe 'n chuir mi roimham.

“Cuiridh mi comain uair 'us uair
 Co dhiu air feadhainn bhochda, thruagh,
 'N uair a bheir mi leam fear cruaidh
 Nach bi ri ceartas,
 'S a sgaoileas mi air feadh an t' sluagh
 A chuid ri 'sgapadh ;

“'S uairean eil' air paidhir phosda
 Nach bi 'tarruinn mar is coir doibh,
 'N uair a bhios an cridheach' leointe
 'N taic' a cheile,
 Bheir mi neach is fhearr dhiu 'chomhnuidh
 Fo mo sgeithe.

“Cha 'n 'eil fhios 'm fhin an reusan,
 Ach 's mi crìoch a 'Chruime-Che mi—
 'S bidh mi na mo mhortair dreunach
 Air gach beatha :
 Mar a bha, a tha, 's a dh fheumas
 A bhith air talamh.

“Ach beannachd leatsa 'n drasd' a sheoid,
 Tha mise cabhagach an comhnuidh ;
 Feumaidh mi bhi falbh air toir
 Mo ghnothuch 's m' ionndrainn ;
 Ach thig mi fhathasd 'na do choir-sa,
 'S bheir mi leam thu.”

An Guthan Beag.

THOIR leam gu 'm faca mi 'm bruadar

Gu 'n robh mi air chuairt ann am fasach ;

Leam fhìn air rathadan euagach,

'S mo sholus gu luath do m' fhagail.

Thog mi mo shuil ris na neamhan,

Thionndain mi 'null 's a nall ;

Dh' eigh mi gu h-ard, "C'ait am beil mi ?"

'S thubhairt guthan beag rium—"Air chall."

"'M bheil mise na m' dhuine le anam,

Gun cheum, gun rathad, gun reult ?"

"Tha thusa na d' dhuine le anam

Is truaighe na 's aithne dhuit fein."

"Nach 'eil agam comas 'us cumhachd ?

Nach bruidhinn 's nach tuig mi cainnt ?"

"Na cuir uaille a' dhuin' a' do chumhachd,

'S cha 'n fhiach dhuit 'bhi bruidhinn mu d' chainnt."

"Nach glac mi a ghaoth anns an adhar ?

Nach siubhail mi talamh 'us cuan ?"

"Ach cuine 'dheanadh tu gaoth na adhar ?

Cuine dheanadh tu talamh na cuan ?"

"Nach cuir mi mu 'n cuairt do 'n t-shaoghal

Is luaithe na 'ghaoth mo smuain ?"

"Tha 'ni sin farasda, saor dhuit—

Ach cuine dheanadh tu saoghal na smuain ?"

"Nach d' thoir mi a bu 'ailtibh 'n talmhainn,

Or agus airgiod gu 'm fheum ?"

"Cha 'n 'eil agad ach iosad neo-earbsach,

'N cumadh tusa na talmhainn ri cheil' ?"

- “ ‘S nach d’ thoir mi a ri’sd as an talamh
Tein’ agus selus gu ’m thoil ?”
- “ ‘S ann tha d’ theine ’s do sholus ’s na neamhan,
Cha ’n fhearr an talamh na spor.”
- “ Nach treogh mi ? nach cuir mi ? ’s nach buain mi ?
Nach ’eil agam buaidhean ’us cothrom ?”
- “ Cha bheothaich thu ’n graineann ’s cha ghluais thu,
A bhliadhna mu ’n cuairt mar bu toil leat.”
- “ Nach do leugh mi eachdraidh nan creigean ?
‘S nach d’ rinn mi creidinn dhomh fein ?”
- “ Cha do chuir thu ’s a cheile na creigean,
‘S cha ’n ’eil na do chreidinn-s’ ach sgeul’.”

Aithreachas Posaidh.

Air fonn—"Fiunairidh."

CHA b' ann le toil mo chairdean gaoil,
A leig mi riamh thu ri mo thaobh ;
'S is iomadh nair a phaigh mi daor
Air meud mo chaoich 'nuair ghabh mi thu,

Oichan, obhan, agus O !
Obhan, oichan, agus O !
Oichan, horo, 's na ho-rionn O !
Gur trom an leon an t-aithreachas.

Dh' inns iad uileadh dhomh-sa trath
Nach robh annad-s' ach an trail ;
Ach thug mi dhuit mo ebridh' 's mo lamh—
Bha sid an dan domh 's thachair e.

Cha b' e t-aghaidh phreasach, fhuar,
Na do nadur choirbte, chruidh,
A thug mise 'thaobh cho luath,
Ach oige 's bruadar amaideach.

Tha do phaisdean air mo ghlun
'S cha mhor nach b'fhearr leam e 's an uir ;
Tha neul a bhais mu thrath na 'ghnuis,
'S cha dhuig e 'shuil a cadal dhomh.

Sinn an so le 'cheile truagh
A fulang acras agus fuachd ;
'S tusa 'cur 'an sruth na cuaich
Na chumadh suas an dachaidh dhuinn.

Cha b' e sin do ghealladh dhomh-s',
An uair a thug thu leat mi posd' ;
Ach 's maireg a chreideadh eud na h-oig,
'S nach 'eil ach sgleo neo-mhaireannach.

Posadh na h-Oige 's na h-Aois.

Air Seann Fhonn.

CHA b' ann le m' dheoin a phos mi riamh
 Fear liath nan iomadh cuine,
 B' fhearr leam agam fhin mo shaorsa
 'N diugh na saoghal dubailt'.

Dh' fhalbh mi le na luban laghach,
 Dh' fhalbh mi le na luban ;
 Na luban, na luban laghach,
 Bu roghainn leam na luban.

Ged 'tha pailteas chroth 'us chaoraich,
 'S fearann saor mu 'n cuairt domb,
 B' fhearr leam Tearlach og ri m' thaobh
 Na h-uile maoin a fhuar mi.

'Nuair a chuimhnichneis mi 'n drasda
 Mar a bha mi 's m' oigfhear,
 Cha bheag an t-eallach orm, 's an cradh,
 Nach eil mo ghradh rium posda.

Na 'm b' e 'cheum a bhiodh na m' chluais,
 A dol mu 'n cuairt do 'n fhardaich,
 B' eibhinn, nighearrach, mo dhuan,
 Ged 'bhithinn truagh le m' chairdean.

Na 'm b'e meal-shuilean mo ghaoil
 A bhiodh a taomadh graidh orm,
 'S mi nach cumadh grian na gaath
 O 'bhi a chaoidh 'ua lathair.

'S na 'm b'e bilean tana, boidheach
 Gaidheal og mo rùnachd
 A bhiodh am oidheche dha mo plogadh,
 Leam bu deoin bhi dlu ris.

Ach 's beag mo chail-sa dha bhi beo,
 'S e 'dhol fo 'n fhòd bu mhiann leam,
 O nach fhaod mi 'dhol 'an coir
 An fhleasgaich oig a dh' iarr mi.

Failte Phadruig Grannda do Gleanna- moireasdain, 1881.

'S i an naigheachd so 'fhuair
 Mi air mochthra Dhiluain a mhan,
 A thog m' iuntinn o ghruaim,
 'S a chuir m' aire 's an uair-s' ri dan—
 Maighistir Padruig nam buadh
 A bhi 'fuireach air chuairt gu h-ard,
 'An Gleannmoireasdain shuas,
 Far 'm bu dligheach da 'shluagh 'bhi 'tamh-

A leoghainn mhisneachail, ghairg,
 Tha gu cumaira, dealbhach, treun ;
 'S e do bheatha gu dearbh
 Gu duthaich do gharbh-bheann fein ;
 'S tha deadh fhios gum bi thu
 Na d' chaisteal, na d' thur, 's na d' steidh,
 A cumail taice ri d' shluagh
 Anns gach glais agus cruaidh-chas geur.

Tha thu macanta, suaire',
 Caoimhneil, tairis, ciuin, stuama, reidh ;
 'S mor 'tha 'thapadh riut fuaight',
 Agus sgairteachd 'us cruas da reir ;
 'S a ghreis a bha thu dhe d' thionn
 A mach anns na h-Innsean cein,
 'S tric a choisinn thu buaidh,
 'S a chuir thu air sluagh ratreud.

'N uair a rainig thu shuas
 Bu bhinn aighear an t-sluaigh 's gach cearn.
 'S iad a' tighinn gu luath
 Ann ad choinneamh le uail 'us gradh,
 A dh' fhaotainn seallaidh car uair
 Dhe gach onair 'us buaidh tha 'thamh
 Na d' aghaidh fhlatasach, choir,
 Chaomb, leac-ruiteach, rosach, lan.

'S grinn a chaitheas tu d' uin'
 Fhad 's a bhios tu 'an enirt nan sleibh—
 Greis a g' iasgach air burn
 'S greis a g' iadhadh mu chul an fheidh ;
 Greis a siubhal mu 'n enairt
 A coimhead an t-sluaigh na 'm feum,
 'S greis a g' eiseachid ri ceol
 'An Ruith Mhuothailh nan cos 's nan geug.

Gleannamoireasdain a' measg a Shluaigh.

ORAS, MAR GUM B' ANN LE MACTALLA CHRAIG-EUN.

Air fonn—"Tigh Mor Choire-Mhonaidh."

LEAM-SA 's aighearach na m' chluais
 An diugh an fhuaim 'tha uras ud,
 Leum mo chridhe 'nuair a chuala mi
 Sgal chruaidh nan ribheidean,
 A seinn air Caisdeal mor Mhic Phadruig,
 Far an b' abh'st do 'n chluith a bhi,
 Mun d' fhalbh Fionnladh coir 's na suinn
 A gheibhte cruinn ann cuide ris.

Ach 's e Seumas og 's a cheil'
 'S an tuath fein 'bhi cuideachd ann,
 A ghluais cridheachan gu leir,
 Gu aighear, seisd, 'us subhachas ;
 Mar thus an t-shamhraidh 'measg nan craobh,
 An diugh tha noidh a chruaidh ud,
 Air ceann a shluaigh 'an dachaidh 'shinnsridh—
 Luchd nam pios 's nam buidealan.

Bha fadachd ornsa iomadh la
 'S am faicinn al na teaghlaich ud,
 A lorgachadh mu 'n Chaisdeal ard,
 'S am faighte 'n grahh 's an greadhnachas ;

Cha b' ionnan 's coigrich nan geur tair—
 Mac Phadruig a bhi teann oirn,
 'S e 'sheorsa 'sheasadh sinn 'an cas,
 'S a reachadh dan 'an geall oirn.

Ach a Sheumais oig, mo ruin,
 Rinn mise surd da rìreadh riut,
 'S fhada, 's fhada 'bha mo dhuil riut
 Air an tur 'tha dilis dhuit;
 'S 'sìomadh ni 'tha na mo chuimhne
 'Dheanain luim air iunseadh dhuit,
 A chuireadh pois ort ri do bheo
 A gnìomharaibh mor do shìnnseadh.

'S fhad' o 'n thainig deagh Iain Mor,
 An tus a choir a ghlinne so,
 B' e 'cheud chraobh e ann an garadh
 A thug barr air iomadh te;
 'S Iain-a-Chreagain, fear mo ghraidh,
 'S na Padruigean a bhuineadh dhuit—
 Tha 'n ainm gu leor gus na tha beo
 A dheanamh proseil uileadh asd'.

Tha gach ni mu 'n deidhinn sgrìobht'
 Air crìdheachaibh dilis, treibhdhireach,
 'S fhad' 's a sheideas gaath feadh ghlinn,
 Bidh cuimhn' air suinn an cìreachdais—
 Grànndaich ainmeil, daoine calma,
 Leis nach d' fhalbh an leibeideas,
 'S a dheanadh cairdeas ri gach aon—
 'S e sliochd nan laoiach nach beag oirn.

An diugh tha 'n Caisdeal leamsa ri'sd,
 Mar bha e 'n tiom nan seanairean—
 Ceol na pioba 's fuaim nam pios
 Ri clarsachd bhinn feadh 'bhallaichean;
 'S Seumas og 's a cheile choir,
 Mar reultan oirdearc, geal-mhaiseach,
 A gathadh aoidheachd air gach taobh,
 'S a deanamh dhaoine aighearach.

Mar Chuimhneachan air Tighearna Ghrannnd —1881.

Air fonn—"Sochdair Dhanachd na h-Alba."

CIAMAR bhios sinn ach craiteach
Fo mhulad, fo chradhlod, 's fo bhron,
'S a naigheachd so 'thainig
Oirnn a Cuilean, an t-Ard-thalla mor'—
Gu'n do chaochail an Gaidheal
Tighearna Ghrannnda, do 'm b'abhaist 'bhi coir,
Mu'n robh e ach eigneach
Aig airde a threundais 's a threoir.

Thriall an t-urramach nasal,
'S dh'fhag e sinne gu truagh as a dheigh,
Ri cumha 's ri cruaidh-ghlaodh,
A caoidh gu'n do bhuadhaich an t-Eug;
'S gu'n d'thug e air falbh 'uainn,
A' neach bu mhath leinn gu dearbh againn fein,
Gu 'bhi 'caitheadh 'na'r fabhar,
A thuigse, a chairdeas, 's a cheill.

Dh'fhag e 'bhantighearna bronach,
'S a mhae, an t-arl' og, air a lot,
'S dh'fhag e iomadh bun griasaich
Gu tur air a lionadh le sprochd;
Dh'fhagadh iomadh neach tursach,
Air am b'a'isd da 'bhi suileach mar bhoehd,
An uair a thugadh air falbh 'uainn
An curaidh curanta, calma, gun lochd.

Ach co a stad as an gairdean
A bheir leis a ni 's stoidhichte 'th 'ann,
Na co a chummas air ais e,
'Nuair a thig e le brasfhios a thall?
Cha chum onair na morachd,
Cha chum ailleas, na coir air gach gleann,
Aon air bith dhe 'n a cheum ud;
Tha sinn uile' gu leir 'tighinn gu ceann.

Mar Cheann-cinnidh nan Granndach,
 'S tric a bha e 'an cainnt aig na bairl,
 'S bha a ghnìomhara ainmeil
 Aig gach aon do na seanachaidh ri 'la ;
 'S bha a chairdeas da 'thuath fein
 Gu tric air a luaidh anns gach ait—
 'S mar bha 'mhaitheas 's a chaoimhneas
 Do gach aon diu' a baoisgeadh a ghnath.

B'esan caraid nan Gaidheal,
 A sheasadh iad laidir 's gach ni ;
 'S deagh charaid na Gailig,
 'S nan coinnceamh 'tha fabharach dhi ;
 'S tric a chuir e air ghluasad
 Nithe feumail do shluagh a mhor thir,
 'S cha'n fhacas rianh e ri eigneach
 Gu'n laimh dheiseil na deire' aige sint'.

Bha a thalamta lionmhor,
 'S cha'n urra' mi 'n trian chur 'an ceill ;
 Ni mo a's urra' mi 'ghnìomhara'
 A thoirt fainear ann an rian le a' meud.
 Bheir mi 'chuis mar sin thairis,
 O'n 'tha fhios gu ro mhath agam fein
 Nach teid am feasd as ar cuimhne
 Na laraich a rinn e 'n ar 'n eud.

Na Laithibh 'Dh'Fhalbh.

Bha cridheachabh dhaoine 'reir an aoidh
 Anns na laithibh 'dh' fhalbh,
 Cha robh eilg air eul gach caoin
 Anns na laithibh 'dh' fhalbh ;
 Chluinnte 'n fhirinn uair na uair,
 Gheibhte caoinhneas mar bu dual,
 Agus gradh a' measg an t-sluaigh
 Anns na laithibh 'dh' fhalbh.

Ged bha tioman duilich, cruaidh,
 Anns na laithibh 'dh' fhalbh,
 Cha robh neach do neach 'am fuath,
 Anns na laithibh 'dh' fhalbh ;
 Bha aca faireachadh do 'cheil'
 Ann an trioblaid 's ann an eis ;
 Ghuileadh cridheachabh 's shileadh deuir,
 Anns na laithibh 'dh' fhalbh.

Cha b'ann a g'itheadh 'cheile suas—
 Anns na laithibh 'dh' fhalbh,
 Mar eise na fairge 'bhiodh an sluagh
 Anns na laithibh 'dh' fhalbh ;
 Cha robh 'n darna neach a tamh,
 'S am biodh a bhrathair air a shail,
 Gu àm a ghabhail air a chas,
 Anns na laithibh 'dh' fhalbh.

Gheibhte beun gu farasd' fìor,
 Anns na laithibh 'dh' fhalbh,
 Cha robh a crìdh' cho saor ri sgial,
 Anns na laithibh 'dh' fhalbh ;
 Reachadh i a reir a h-èud,
 'S sheasadh i a duine fein,
 Gu dìreach daingean, dilis, treun,
 Anns na laithibh 'dh' fhalbh.

Bha gaol siorruidh aig na daoine,
Anns na laithibh 'dh' fhalbh,
Do 'n cuid cloinne 's do 'n cuid mnaoi,
Anns na laithibh 'dh' fhalbh ;
An ardach bha 'na teambull naomh,
'S gach cridhe ri dleasdanas as a taobh,
A g' iobairt suas gu leir mar aon,
Anns na laithibh 'dh' fhalbh.

Cha b' e airgid a bu Dia,
Anns na laithibh 'dh' fhalbh,
Ach ard phearsa mor na Triath,
Anns na laithibh 'dh' fhalbh ;
Cha robh cogaisean cho saor,
Na co-fhulangeas cho maol ;
Cha b' e pocaid neach a shaogh'l
Anns na laithibh 'dh' fhalbh.

Do na h-Uaislean a bh' aig Dinneir Communn Gaelig, Inbhirnis, 1882.

So i shainte nan Gaidheal—

Na 'n sonu blath-chridheach, fialaidh,
Guidheam sonas 'us taitneas

Do gach neach dhiubh gu siorruidh,
Guidheam ailleas 'us pailteas,

Guidheam tlachd agus riun dhoibh,
Airson an omair a tha iad

'Cur air a Ghaelig gach bliadhna.

'S a Ghaidheal do 'm b'abhaist

Anns gach blar a bhi buadhach,

Na leigibh folha a Ghaelig,

Gu brath eumailh suas i ;

'S biodh mar chuimhneachan agaibh

Air 'ur n' aithrichean uasal,

An canan a bh'aca

Ri taice a chruadail.

Biodh a chainnt anns an d'eigheadh

Buaidh air Caesar na Roinne,

'S eis air saighdearan Shasunn,

Ann an glaic gach cridhe 'chomhnuidh ;

A chainnt is cairdiehe dhuinne,

A chainnt is sine 's is còmhòr,

A chainnt eireachdail, chiun-bhog,

Bu choir ionnsachadh o'g dhuinn.

Ma bheir mi suil ann an Eachdraidh

Greis air ais ann am bliadhnaibh,

Gheibh mi spiorad na chainnt so

Cruaidh shnaimt' auns na briathraibh ;

'S a cur fallaineachd neonach

Anns gach seorsa do sgrìobhadh,

Nach 'eil an chainnt 'th'air an talamh,

Ged a rachamaid sìos orr'.

'S cainnt fhreagarrach, thaitneach,
Ro bhlasdmhor a Ghaelig ;
'S cainnt mhin-bhog, ro-mhaiseach,
'S cainnt thais agus bhlath i ;
'S cainnt chothromach, thlushmanhor,
Fior uchd-liontach, chairdeach,
A chainnt bhrisg-ghlorach bheairteach,
A bhios ac' ann am Parris.

Tha mo chridhe a taomhadh
Le gaol tha gun chrìoch dhi,
'S e mo mhiann ,us mo thoil-sa
A bhi ga moladh gu sìorruidh ;
Ach tha mo chridhe a g'aomadh,
Cha 'n ann le aois, ach le pianadh,
O'n a dh' fheumas mi innseadh
Gum beil i rìreadh ro iosal.

Do na h-Uaislean a Shuidh aig Dinneir Comunn Gaelig Inbhirnis, 1886.

So i slainte na'm fìor Ghaidheil,
Chridheil, phairteach, chairdeach, fhialaidh,
Na laoiach 'tha cumail suas na Gaelig
Ann an aite so gach bliadhna ;
Gnidheam sonas dhoibh 'us abbachd,
Muirn 'us manran gus an crìoch iad,
Airson an duinealas do n' chanan
'Bh'aig na parantan o 'n' shìol sinn.

'S fhiach a Ghaelig ar deagh chanan,
Gach ni is ailidh' 'chur 'na haobhar,
Oir tha i maiseach, thachdmhor, aluinn,
Gun mheang, gun bhearn' innt' ri 'leughadh ;
Gun chon, gun chioran, gun fhailing,
Comhliont' grasmhor, fasor, gleusda,
Brisg-ghlorach, neo-lìodach, laidir,
Sultmhor, lan, gun chas, gun deibhinn.

Mu'n robh Albainn ach 'na 'paisle
'S ann an Gaelig a chuidh' 'h-eideadh,
'S innsidh eachdraidh mar a dh'fhas i
Gu 'bhi aluinn a' measg cheudan ;
'S gu bhi ann an tiom 'na 'mathair
Do na h-armuinn a bha treunda,
Choisneadh buidh le cras an lannan
Ann's gach aite 's an biodh feum dorbh.

'S cia lion rioghachd fo na ghrein
'S am beil an ceumnaibh ri 'm faotunn !
Linn 'us linn duibh mar bha g' eiridh—
'S a bha 'feuchainn an cuid daoine ;
Le 'n lannan geura, guineach, renbach,
'Bualadh bheumnaibh air gach taobh dhiubh
'Chumail ceartais suas le eibheachd
'S a chur eucair as an t-shaoghal.

'S cia lion buaireadh agus cruadal
 Troimh 'n do ghluais na cruaidh-fhìr mhòra,
 Mu'n do shaor iad Tìr na'm Buadh,
 O ardan agus uail luchd foirneart !
 'S cia lion baiteal fuilteach, creuchdach,
 Ann an guailaibh 'cheile comhla,
 'Sheas na fearaibh troma, treubhach,
 Riamh an aobhar Dhe 's na corach !

'S buaidh na Gaelig riamh cha d'fhag iad—
 Gradh nadurrach do 'cheile—
 Buan chairdeas, daingean, laidir,
 Do 'n sior' bhraithreachadh 's gach eiginn ;
 Mar ghrian gach la dhoibh orra 'dearsadh,
 'S le caoin bhlath a g'arach treundais,
 Do'n gnath neartachadh 's gach cas,
 'S do'n toir gu sabhailt' as gach deuchainn.

Do Dhochas.

A DHOCHAS, a bhanaacharaid ghaoil,
O ! fuirich ri m' thaobh 's mi trom ;
Na fag mi 'n so 'm luidhe fo chlaoidh,
Gun chomas air faotuinn bonn.

O ! sin a mach dhomh do lannh,
'S cabhair mi 'n airde ri'sd ;
Tha mo chridh' agus m' anam a' 'n ait'—
S mor m' fheagal nach caraich mi.

O ! seid orm anail do bheul,
Cuir beatha 'na m' chre 's mi fann ;
O ! bean do mo shuilean le d' mheur,
Cuir neart na mo cheum mar bh'ann.

Cait' an deacha mo spiorad 'us m' fheum ?
An d' fhalbh iad gu leir 's gu tur ?
O ! cluinnear-sa facal bluat fein—
'S e 'thiormaicheadh deuir mo ghuil.

Ged is faoin bhriathran brudair do chainnt
Tha do ghealladh mar lann do m' cheum ;
Ged nach 'eil ach a sgàile na d' lannh
Bu tric a dh' fhuasgail i teundachd gheur.

Bu tric a shoillearaich dealradh do ghnuis
Na neoil dhubhorra, dhuinte, ghruand' ;
Mar a ghrian a caitheadh gu 'chul
An ceo a luidheas air stuic nan aird.

Bu tric a thug thu dhomh iasad air àgh,
'N uair a bhà mi fo chradh-lot goirt ;
Bu tric a nuadhaich thu m' anam le blaths,
'S e fo fhuarachd a bhais 'na m' chorp.

O ! thig, O ! aingeil le d' ghair',
Sgaoil an dorchodas grannda so bhuam ;
Cum suidhichte m' inntinu an drasd',
'S iomadh ni dha mo chradh gu cruaidh.

Tha mi 'n crochadh air gealladh do bheuil,
Mar neach bhiodh air sgeir 'an craig—
A chailleadh a bheatha le 'ghreim,—
Gabh truas a bhann-De ri m' staid.

Olam beatha as ur a' do chioch,
'S glacamaid rian o d' chainnt ;
Mar mhathair a paisdean crìon
Gabh mi 'bhann-Dia air laimh.

Oran Mulaid.

Air seann fhonn.

'S TRUAGH nach robh agam caraid
 A dheanadh farraid mu 'm dheidhinn,
 Air faillirinn, illirinn, e-ho-ro, illirinn ;
 Uillirinn, illirinn, eile.

'S mi gu goirt air mo thabhunn,
 'S annam saighead nach treig mi.

Tha mo chridhe mar an guailleán,
 'S tha mo ghruaidh mar an cìteag.

Cha bhrúadar 's cha smuaintean ;
 Cha chruaidh-chas 's cha dheuchainn,

Ach trom mhulad a leon mi,
 Air dhoigh nach gabh leirsinn.

S' truagh nach robh mi da rìreadh
 Ceudan mìle bhò m' eudail.

'S bochel 'bhi tachairt a ghaoil ort,
 'S nach fhaod mi 'bhi reidh riut.

'S nach fhaigh mi fu pog bhuat,
 'S m' fhuil beò le trom end dhiut.

Cha mhor nach iarruinn mo shuilean
 A dhunadh gu leir orm.

'S tho chuimhne 'dhol thairis
 Ann an eadail 's gun eiridh.

Bu tric a shaoil mi O ! leannain
 Gu 'm biodh tu agam mar cheile.

Ach thug an saogh 'l a ghaoil 'nam thu,
 'S dh' fhaigeadh truagh mi an deidh ort.

Cumha na h-Ighnaig.

Air seann fhonn.

CHA 'n 'eil m' ardach dhomh ach falamh,
'S nach d' thig m' fhearaibh 'nochd na m' choir.
E-ho-ri-o-raill, o !
Hi-ri-ri-o-raill-o !
E-ho-ri-o-raill-o.

'S fhada 'bhios 'na m' chuimhne n' osag,
'Dh' fhag cho goirt mo chridhe og.

A chuir m' athair 'us mo bhraithean
Anns an t-shal 'us mis' 'am bron.

'S gun iad sinte ri mo mhathair,
Far am b' fhearr leam iad ach beo.

Cha 'n ioghnadh mi 'bhi trom, neo-shuundach,
Agus ionndrainn orm cho mor.

Tha mo lios a nis' gun mhiosan,
'S tha mo phris gun orra cno.

Tha mo ghrian an deigh aomadh,
'S tha mo shaoghal ann an ceo.

Tha 'n crodh 'geumnaich air na raointean,
'S mis' gun daoine 'theid na 'n coir.

Focail Ghailig do 'n Fhonn "Under the Willow."

Fo dhubhar na' meangan fo 'n uir 's a chill,
 Dh' fhag mi m' fhear min-gheal 'na luidhe ;
 'S ged reachuinn do 'ionnsuidh cha chluinn e mi,
 'Tha m' eudail aig sith 'na chadal.

Dh' fhag, dh' fhag mi m' oigfhear graidh
 An garadh na' marbh 's e 'na chadal—
 Dh' fhag, dh' fhag mi m' ghaol fo 'n fhal,
 'S cha tig e gu brath do 'm fharraid.

'S ged dheireas a ghrian air an og-mhios bhlath,
 'Toirt slaint' agus fas air an fhlùr ;
 Cha teid thusa leam-sa a ghaoil mar b' a'isd—
 A chaitheadh an la feadh nan lusan.

'S ged 'sheinneas am fheasgar a mhin-ghaoth chiuin,
 Cha chluinn thu a ruin a guth milis ;
 Na ceol nan eun beaga feadh ghorm-phreas dlu,
 Far 'm bu tric a bhà thu 'us mise.

Do 'n t-Shiataig.

Air fonn—"Air faillirinn, &c."

MILE molachd gu siorruidh
Thair gach ni air an t-shiataig ;
Si a chrup mi 's a chrion mi,
'S a phian mi le cradh.

Oich, O ! rionnan-hou,
Hithill-ou-gu-bha—
Oich, O ! rionnan-hou—
Hithill-o 's na-ho-rou—
Oich, O ! rionnan-hou—
Hithill-ou-gu-bha.

Dha mo namhad cha 'n iarunn
Ni bu mhiosa na mios dhi ;
Ach chuala mi riabh
Gu 'n robh an diabh'll innte—'s tha.

'S ann mu thoiseach na Marta
'Ghabh i greim dhe mo chnaimhean ;
'S mar a biodh iad laidir
'S ann a sgaineadh i iad.

Mar gum bithte dha 'm phronnadh
Na bu mhine na connadh ;
'S mo smear-chaillich dha 'tolladh
Le obair na plaigh'.

Chaill mo shailean an craicionn,
'S tha mo mhasan mar leacan ;
'S mo ghuailllean air pleatadh,
'S sgios na leaba dha m' chradh.

Tha mo chasun gun fheum dhomh,
'S mo lamhan gun eibheachd ;
'S cha chuireadh na h-eibhlean
Air an seideadh orm blaths.

Cha 'n fhaod mi blasad air drama,
Ged a ruigeadh e m' anam—
Ni ach stuthannaibh sleainhuinn,
Sladach, slanhanach, grannd'.

Agus Doctair ga m' bhiathadh
Le deochanaibh fiadhaich—
Theirig eadar mi, 'Dhia,
S a bhi cho iosal gu brath.

Apologia pro Aqua-Vitæ.

LATHA flichneach, feadrach, fuar,
 A bha mi 'mach a' measg an t-sluaigh,
 Co 'thachair orm 'an cuileag uaigneach,
 'N am tigh'nn dachaidh,
 Ach fear mo ghraidh—an sar dhuin'-uasal—
 Mac-na-Bracha.

Chuir e beatha 's blaths na m' anam
 A thig'nn 's an am an coir mo charaid ;
 'S mu 'n ceart a rinn e m' lamh a chrathadh
 Uair no dha,
 Bha sinn ann an eneacas tairis
 Mar a b' a'isd.

Dh' inns' sinn mile ni dha 'cheile
 Mar luchd gaoil an tus an eibhnis ;
 Ach O ! na briathraibh briagha 'dh' eisd mi
 O 'n fhear mheanbhnach,
 Co a chuireadh ach e fein
 An ceill a sheanachas ?

“ Cha 'n 'eil e ceart,” ors' eis, “ a raite,
 Gur a namhad mi 'shliochd Adhamh ;
 Cha 'n fhiach na h-abluich 'bhios dha m' chaineadh
 Feairt thoirt erra ;
 Cha bheag air cuid dhiubh fein mo chairdeas
 'N uair gheabh iad cothrom.

“ Cha d' rinneadh riabh ni 'dholaidh dhomhsa
 Le glagaduich gun bhri nam broinn ud ;
 Cha 'n 'eil na truaghain ach gu gorach
 A leigeil fhaicinn,
 Fuachd an eridheacha', 's lughad an eolais
 Air daoine peacach.

“ Na 'm b' aithne dhoibh an còr mu 'n t-saoghal,
 'S mu shuidheachdh 'us cor chlànn-daoine,
 Chumadh iad an teangaibh faoine
 Aig sìth na 'm beoil ;
 Ach 's toigh le cuid do shluadh bhi 'gladhaich
 'S an chuinnt' an glòir.

“ Tha mo chairdean-sa gu lionmhor ;
 'S ged a bhiodh ac' uairean iarruidh
 Air mo chur fo choire 's dioladh
 Airson gach truaighe,
 Cha 'n fhad 's an faic mi iad le sìmhachd
 A rithisd mu 'n cuairt dhomh.

“ Le cho ro mhath is a tha mi
 Do 'n a chridhe chiurte, chraiteach,
 Theidear mar is tric ro dhan orm—
 Ach co is coireach ?
 Coma leinn dha sin an drasda—
 Tha 'n saoghal foilleil.

“ Bu choir a thuigsinn gur e deirceachd,
 'Us annhuinneachd chlànn-daoine fein.
 A thug na m' lamhan-sa 'n trom ghreim
 A nis a th' agam—
 Nach 'eil iad anns gach cas 'us feum
 A leum air m' amhaich-s' ?

“ 'S an nair a bhios an cridhe 'sgaineadh
 Le mulaid agus deuchnaibh saraicht',
 Nach buidhe leis e fein a bhathadh,
 Re cuairt na mionaid,
 Ann an aon ni a bheir samhchair
 Beag air bith dha ?

“ 'S a rith'sd 'n nair bhios an corp dha 'phianadh
 Le tinn'us trioblaidean, 'us fiabhras ;
 An ioghnadh ged a bhiodh ag' iarruaidh
 Air faothachadh cradhaidh ;
 Na 'm biodh aon ni fo 'n a ghrian
 A bheireadh dha sin ?

“Na 'n robh aig a chinne-dhaoine
 Na dh' fheumadh iad gu leir's an t-saoghal,
 Cha mhiannaicheadh iad dram na daorach ;
 Ach fhad 's nach d' thoir ear
 Ach beagan maith a moran saothair
 Bidh claonadh orra.

“Gu de ni duine bochd na truaighe,
 Le iarrtusean o's cionn a bhuaidhean,
 'An saoghal dorch a sios 'us suas
 Am buaireadh daonnan,
 Ach a thoirt a bog 'us cruaidh
 A chuid mar dh' fhaodas ?

“Nach iomadh ni tha deodhal's a trathadh
 Dearg fhuil-chridhe 'neach is fhearr dheth ?
 Co aig nach 'eil sgeula craiteach
 Air bith ri innseadh ?
 O ! dhuine's miosa d' staid na d' nadur
 Na 'n tuigte 'n fhirinn.

“Ach bidh mise truasmhor, caoimhneil,
 Ri clann daoine a la 's a dh' oidheche ;
 Theid mi gu binn-ghlorach, loinneil,
 Gun fhoill na' measg—
 Dha 'misneachadh a ghnath's dha 'm faighneachd
 Gach uair is mios'.

“Theid mi gu suilbhireach's gu tlachdmhor
 Gus gach posadh agus baisteadh ;
 'S gluaisidh mi cridheachan nan gaisgeach,
 'S na' maighdeann bhoidheach,
 Gu toil-inntinn agus taitneas
 Fhad 's is beo iad.

“'S far am bi am bas a taghal
 Bidh mi le mo bhlaths' a cabhair ;
 'S buidhe le neach an gras is lugha
 Ri am mulaid—
 'S ann's tric a ni luchd tuiridh roghaimn
 Dhiom-s' thair uile.

" 'S gheabhair mi 'measg na 'n crìosduibh gasda
 'Bhios mu orduighean a cleachdadh,
 'S leughaidh mi dhoibh sailm na caibdeil,
 'Us ni mi uirnich,
 Cho math ri minisdeir na sagart
 A th' anns an duthaich.

" Bu tric a chuir mi eildear diadhaidh
 'Dh' annsa 'n cuil leis fein gu stiallach,
 'S a rinn mi am fear tosdach briathrach,
 'S an liath-ghead sgairteil :
 'S a chuir mi samhach am fear fiadhaich,
 A b' fhiarta focal.

" 'S theid mi 'mach 's a stigh 'measg dhaoine
 A dheanamh 'n cuairt' am beath' mi 's aotroim' ;
 'S mu thuiteas oirm a dhol ro shaor
 Air each a cheile,
 Ni sinn a chuid is fhearr dhe 'dh' fhaodas
 An deigh eirigh."

Mac-tall' Eas-nan-Smuid da 'Chairdean—1895.

Air fonn—"Ged is farsan," &c.

CROD i so 'naigheachd 'tha mi cluinntinn—
 'S beag mo shurd mu 'deidhinn—
 Mu shlachdraich ord 'us ghlagraich chuibhle
 'Bhi 'tighinn dlu do m' eisdeachd—
 'Us prabar grannda bhailtean graineil,
 'Tighinn mar phlaigh a reubadh
 Tir a bhainne, tir an arain,
 'S tir na'n caileag gle-ghlan?

O! 'Sgeith mo ghleidhidh, cum-sa bhnam
 Am buaireadh ud, 'us runaich
 Nach cluinn mi 'm feasda le mo chluais
 An truailidheachd ud dlu dhomh;
 'S nach fhaic mi fhad 's a bhios mi beo
 Na h-uibhear do ghloir mo dhuthcha
 Dha iobairt suas do'n aon dubh Mhòloch
 'S lugha coir air umhlachd.

Cha b'e 'leithid a sheirm a chleachd mi,
 'S cha b'e a thaitneadh rium-sa,
 Mar ghaire maidne o gach badan,
 Cuairt, 'us glaic, 'us cuileag;
 Ach ceol na'n coin an uchd nan og-mhios
 Feadh nan ro-chrann urail,
 'Us cronan tiamhaidh 'n t-sheillein riabhaich
 'Measg nan ciad lus flurach.

O! c'ait' a' bheil spot eile 'n Alba
 'S dreachmhoir' dealbh 'us fiamhaich
 Na Fothir chosach, bhruachach, bhoidheach,
 Dhealtach, fheorach, thiorail;
 An uair bhios clarsachd chraobh 'us phreas,
 'Us chreag 'us eas 'us iosal,
 Ri co-sheirm seisdeach 'measg a cheil'
 A freagairt beus na h-Iar-ghaoith?

'Chill-Fhinn mo ghraidh tha cuimhn' air la
 Bu bhinn a bha do nuallan,
 'N uair bhiodh cruinneag 'seinn a luinneag
 Fo mhart dhruim-fhionn, uaibhreach,
 Mu d' chluaintean blathmhor, fallain, fasmhor,
 Cuachach, caiseach, uachdrach,
 'Chill-Fhinn mo ghaoil, Chill-Fhinn nam braon,
 'Chill-Fhinn nan raon 'bha luachmhor.

O! 'dhust nan ginealach a dh' fhalbh—
 Mo laochraibh calma treunda—
 Bu tric a chuala mi a sealg
 Mu 'n cuairt le armaibh gleusda ;
 'S a g' iasgach bradan lannach, borb,
 Air Linne-Ghorm 's a Cheitein—
 An bi 'ur talamh 'nis' fo chasan,
 Aog'raich ghlas nam brein bhail'?

Nach mis a chitheadh aon uair a ris
 Air ais mo thir mar bha i,
 An uair bha sibh le 'r leannain fhinealt'
 Feadh na' min-phreas bhilatha ;
 Mar bha ninnir nam pòg meala
 'N caoinhneas tairis Phadruig,
 'Us iomadh dithis o sin—ach bhuam
 Mo bhruadar uaibhreach, sgùileach.

An Fhiach Dhuinn a bhi Beo?

Mu 'n t' shaoghal 's tric a th' agam smuain,
 'S bu mhiann leam tuigsinn mu ghach cuis
 'An turus duine chum na h-uir,
 'S c'a'rson a tha e 'n so air chuairt

An diomhanas a staid gu leir?
 Nach d' fhuair e reusan agus cainnt?
 Nach 'eil ughdarras 'na 'lainh?
 Ach ciod e do na Chruinne Che?

Cha 'n 'eil ach cuimhn' aig' air an de,
 'S chan inns' an diugh dha mu 'n a ni
 A bhios a' maireach ris a stri;
 Eadhon na 'm faic e 'maireach fein.

O latha 'bhreith gu oidhche 'bhais
 Cha 'n 'eil e ach bho lob gu lon,
 Mar neach a chaill a cheum 's a cheo,
 'S 'an cunnart a bhi caillte 'ghnath.

'S ged a thuiteadh dha air uair
 Gum faigheadh e le tairms a cheum,
 Cha 'n 'eil a chroideadh ann na 'cheill
 Gun aithnich na gun lean e 'chruaidh.

Tha 'nadurrachd ga 'thoir gu taobh
 Mar thig liathadh air a cheann,
 Mar ruitheas struthan sìos le gleann,
 'S mar thuiteas duilleach dhe na chraobh.

'S a gabhail na h-uile ni mu 'n cuairt—
 Bochduim, trioblaidean, 'us pein—
 An can sinn gur e duine fein
 Is coire ri e bhi 'n staid cho truagh?

An d' fhuair e comas air a la
 A ghrianachadh, na 'm be a mhiann?
 Na 'n d' rinn e fein le neoil a ghrian
 A dhorchadh mar nach d' riaghladh dha?

Cha 'n urra' tur dhuinn sin a radh'—
 'N nair chi sinn laigse mhor chluann-daoir'
 An aghaidh dorainnean an t' shaoghail,
 'S nach ann na 'n lamh 'tha breth na bas.

Thig duine so cha 'n ann de fein,
 Ach mar a dh' fhasas meas air craobh,
 'S mar a sheideas seachad gaath,
 'S mar thig am fluran air an fheir.

Cha teid fharraid dhe 'ne 'mhiann
 A thighina, na 'thighinn aig tiom seach tiom,
 A thighinn, na 'thighinn air tir seach tir,
 Gu ceum an t' shaoghail so a thriall ;

Gun chriut gun eolas air a lamh,
 'S e gun ghealladh aig' air ni
 A mhaireas na a bheir dha sith—
 Gus a sinear e 's a blas.

An deigh sin, seall, is iomadh nair
 A dh' fheuch e ri a rathad fein
 A dheanamh dìreach agus reidh,
 Gu 'cheum a bhi air talamh cruaidh.

Nach tric a luidh' 's a dh' eirich grein
 Air dìchioll sìornuidh 'chinne-dhaoir'
 A cumail cogaidh ris an t-shaoghal—
 A' mulad, peacadh, agus pein ?

Nach iomadh boinne 'dh' fhallus goirt
 A dhoirt a pòrn dhaoine treun,
 A latha 's a dh' oidheil' fo dhalladh dheuir,
 Le cridheachaidh crenelach, eigneach, bochd,

A cumail fodha mainhdean mor
 A tha 's an rathad air tairneas dhaoir',
 'S a tha a buaireadh air gach taobh
 Gach neach a dheanadh feum na 'le ?

'S nach iomadh sinuain le durachd cheart
 A fhreumhaich ann an cridhe fìor,
 'S a chaidh an airde 'dh ionnsuidh 'n Triath,
 Air nach d' thug an saoghal feart ?

'Us anail a dh' fhas anmhann gearr,
 A feuchainn ris an t-shaoghal bho'hd
 A shaoradh 'bheag na' mhor o lochd,
 Na 'dheanamh ni-eiginn ni's fhearr?

Ach ciod a bh' ann an run an Ti
 'N uair thug e duine so an tos,
 Gu trioblaid, mulad, agus bron,
 Cha thuigear 'us eha lamhar inns.'

Tha 'bhas cho cinnteach ri a bhreth,
 'S ged' dh' eireadh leis an saoghal 'na 'la,
 Theid a chruthachaibh ri lar,
 'S cha chuir ailleas nair ri 'bheath.'

Seall, dh' eirich rioghachdan mu 'n cuairt,
 A bha cumhachdach 'us mor,
 A chuir ri cheile cuid 'us coir,
 Ach e'ait a bheil an diugh an uaill?

Dh' fhalbh iad mar an sneachda ban,
 A nuair a thuiteas e 's an amhainn,
 Na mar an deigh 'bhios ris na tighean
 Ri gathan grein a' meadhon la.

'S cha' n 'eil ann diubh ach an t-ainm,
 Ged theireadh neach nach d' thigeadh erioch
 Air morachd, ailleachas, 'us fiach
 Na bhuineadh dhoibh re laitha' 'n sealbh.'

Ach mar thig oidheche 'n deigh la,
 'S mar chuireas geamhradh as do shamhradh,
 Theid saoghal an deigh saoghal anhladh,
 'S cha bhi ann diu' ach an sgail.'

Thig uairean 'na mo chridhe 'radh'
 Nach fhiach do dhuine bochd bhi ann,
 'S a luighad cruaidheas agus teann,
 A thuiteas tarsuinn air a ràth'd.

Cha luaithe gheabh e air a chruaidh,
 'S obair bho'hd a dhichioill slan,
 Na 'theid a thilgeil sios ri lar,
 Mar nach biodh ann da ach smuain—

Mar gun cuireadh e le focal
 Nithibh rithisd mar a bha iad,
 Mu 'n do choir mi-flhortan saradh
 Ann, 's a dh' fhaigh a' am bochdainn.

Mar thig fuar-fhead ghoirt na Mart,
 'S a bheir i 'm bith a freumh 'us flur,
 'S a bheir i as an fheur a shugh,
 Trioblaithean an t-shaoghail dha ;

A cheann an aghaidh 'n t-sruth gu brath ;
 Na 'n curadh e 'na chuimhn' gach ni
 A dh' fhaigh a lach air a chridh',
 Cha shéasadh iuntinn ris ach gearr.

Latha 'n uachdar 's deich an iochdar,
 'N uair a thig air am a bhris
 Cha ' neil as a dheigh ach sgail',
 Agus roimhe—eo 's uraimm innseadh ?

Am Feileadh Beag.

Air fonn—"Is toigh leam a Ghaidhealtachd."

A dh' aindeoin 's gach eideadh
 'S e 'm feileadh mo mhiann-s' ;
 Tha ni 'gin ro thlachdmhor
 'Na 'phleatagan dìon ;
 'S na 'm faighinn mo riarachadh
 Dh' iarainn gu saor
 E 'bhi 'comhdach nan Gaidheal
 'S gach cearna dhe 'n t-saogh'l.

Sar sgeadachadh maiseach
 Ar 'n athraichean graidh,
 'S iomadh deuchainn troimh 'n deach' iad
 'An caidreamh a bhlaiths ;
 Mu'n robh Alb' agus Sasunn
 Ach lag agus og,
 Gheibhte suaint' ann am breacain
 Laoich ghaisgeanta, chrodh'.—

Fir churanta, shomalta,
 Thogarrach, chruidh,
 Luchd labhairt na Gailig,
 Deadh chanan nam buadh ;
 A sgrìobh an curs' eachdraidh
 'An sgairtealachd threun —
 Cha teid di-chuimhn' gu brath
 Air na dh' fhaig iad a' 'n deigh.

'S fhad' an tos o'n a ghrian iad
 Air sgiathaibh nan aois,
 A blathadh an ceumnaibh
 Mar an ceitein na raoin ;

Mar bhristeadh na maidne
 Feadh dhail agus ghleann,
 A g' inns' ann an sènaid
 An latha 'bhi teamn.

'S o sin—'s cha b' ann aon uair—
 'An saoradh ar tìr,
 Co riamh a bu truim'
 Air na chuireadh oirnn cis
 Na na curaidhean cruaidh-lamhach,
 Luath-cheumach gear,
 Nach tilleadh o chumart
 'N uair chuir' orra feum ?

S iomadh namhad a dh' aithhich
 Tighinn tarsuinn air laoidh
 Tìr arda nan gleannaibh,
 Nam beannaibh 's an fhraoich ;
 'N uair a dh' inntrigeadh orra-sa
 Corruich 'us gruain,
 Cha b'è cleachdadh nam fleisgach
 A bhi 'dh' easbhuidh na buaidh.—

'N uair a lasadh an t-srudag
 Rì fearaibh mo luaidh—
 Gaol duthcha na 'n cridh'
 'Us seisd pioba na 'n cluais—
 Cha b'è cluithcag dhibhearsain
 A thaitneadh rì run
 Sar fhiurain an tartain,
 Fìr bhras nan glun ruisgt'

Far 'm bu truim na builleam,
 'S far 'm bu ghuiniche 'n t-shreup,
 Gheibhte garbh-mìle a mhonaidh—
 'S co b' fhuileachlaich beum ?
 'An aghaidh a chruaidh
 'An guailaibh a cheil';
 'S cha bu tric a chaidh 'n tilleadh
 Gun mhilladh a'n deigh.

'S iomadh buaidh a tha fuaighte
Nach buannaich mi inns',
Ri suaicheantas aluinn
Nan Gaidheal 's 'an tìr ;
'S ged a thainig droch am air
'Us teanntachd air uair,
Cha deach as da 's cha teid
Fhad 's a bheuceas an cuan

A dìreadh nan tulaich
'S na' mullaichean geur,
A siubhal an fhirich
'S a sireadh an fheidh ;
'An cuideachd na'n coinneamh
Ciod is loinneil' 's is boidhch'
Na 'm feileadh 's an sporan,
An t-osan 's a bhrog ?

Oran.

Air fonn—"Ged 'tha mi gun chroth," &c.

Ged 'tha mi gun chuideachd again,
Gun luchd-gaoil ri m' thaobh, gun charaid ;
Ged 'tha mi gun chuideachd again,
Chunna' mise 'n latha bha.

C' aite dhomh-sa 'n diugh na fùrain
Bu tric a chaidrich air an gluin mi,
'S a rinn cagar-cheol 'us sugradh
Ann sa chuil so rium 'na m' phaisd' ?—

Na fir mbora, chumair', threunda,
'Reachadh astarach ri sleibhtean,
'S a thug tric a chumirteachd spreidh'
Ri maduinn Cheitein mi air lunn ?

'S e' ait' am beil na fleasgaich oga
A bha miosail orm 'na 'm oighe,
Mu 'n do shearg an ruiteag bhoidheach
A ghabh coir air fear na dha ?—

Mu'n do liath na ciabhan cuachach,
Air 'm bu mhiann leam fhin bhi 'smuainteachd
Mar or-chearcuill gaoil mu'n cuairt
Do chridheachaibh naibhreach fir mo ghraidh ?

'S ochan ! e' ait' am beil an leannan
Do 'n d' thug mi m' trom chion-falaich ?
Cha chuir bliadhnachan a' m' aire
Mo mhor ghealladh dha thair chach.

Theicheadh grian 'us cuan 'us talamh
Mas a deanain-s' esa 'mhealladh ;
Cha b' ann bhuithe a bha m' aire ;
B'e mo ghloir bhi lagus dha.

'S a nise b' fhearr leam gun 'bhi 'smaointeachd
 Air an tiom a dh' fhalbh na 'm faoduinn ;
 Ach 's buidhe leis an aois bhi 'g aomadh
 Sios air caochlaidhean na bha.

Cia 'rson is docha leinn 'bhi 'bruadal
 Air ar n' oig' ged 'bhiodh i cruaidh oirn,
 Na air sgeithibh dochais uallach
 Eirigh suas an duil ri fearr ?

Tighinn an t-Shamhraidh—Earann.

Air seann fhonn.

THAINIG caoin ghuth an t-Shamhraidh
 A dhusgadh ghleann as an surin,
 'S dh' fhosgail *Phœbus* le or-shlat
 Ionmhais ghlornhor nam bruach ;
 Tha an og-shobhrach chubhraidh,
 'S an duilleach dhu'-ghorm, 's am fear,
 A stri co 's aluinn' 's is lionneil'
 A theid an coinneamh na grein.

Mar gu 'n driuchdadh air thalamh
 Macth dhealt neamhaidh a mhan,
 Bruchdaidh fonn agus fearann
 Le oran aighear 'us failt',
 A deanamh aoidh ris a C'heitein,
 Air cathair pheurlainn tighinn dlu,
 Fo thrusgan geala-mhaiseach, oirdhearc,
 Air dhath nan ros 'us nam flur.

Theich garbh fhuachd a Gbeamhraidh
 Roimh chaoim na Bealltuinn air falbh
 Sgaoil gach gruaim agus greann-ghnuis
 Na 'n deann-ruith, 'us shearg ;

Mar cheo liathanach maidne
 Roinn ghathan geala na grein,
 'N am taomadh beath' agus gairdeas
 Air fireach, fas-ghleann 'us gheug.

Tha 'm beatha bruchdadh 's na lagain,
 'S gur urail, cnagant' e 'fas,
 Gu dosrach, barra-gheugach, cuachach,
 Bagant', cluas-dhuilleach, lan ;
 Air thus le binn-sgeul an aoibhneis—
 An Samhradh caoinhneil 'bhi 'n lamh—
 'S a sunais cinin ris a choille
 'Thighinn 'an coinneamh na Maigh.

'Us calltainn caol-shlatach, meurach,
 A toir na sgeula le aoidh,
 Feadh nan còs clincean fearach,
 'Us feadh nan reidh-ghlaicug maoth ;
 An ferna crotach dha 'sgaoileadh
 A' measg chaocham 'us loin ;
 'S na pris bheaga 'cur orra
 An eulaidh shonais 'us ghloir.

'S cluinn an sneorach a gleusadh
 A feadan tend-mhilis cinin,
 A ghabhail oran binn, seisdach,
 'An guth is eibhniche surd ;
 Agus cuach air a gheugan
 A caoin bheusall a chinil,
 A chur failt' air a mhaluinn
 Ann a bliadan mhìn, chubhr'.

'S an dreathan-donn 'us an snudan
 Fo sgeith nan ur-phreas ri srann,
 Le binn ghuth tiamhaidh a cannmadh
 Ri coisr bhoidheach nan gleann ;
 Gach om aunn a chro-choill
 A cur a chur ris an t-choisil,
 'S a seinn tighinn an t-Shamhradh
 Feadh nan crann-dholgar reidh.

'S faic crodh slinneanach, cluasach,
Sliosach, guail-fhionn air raon,
A rithisd a siubhal nan glaiceag.
Gu h-astarach saor ;
'S na laoigh bheaga 's a gheumnaich,
Ri cluaineis eibhneach dhoibh fein,
Air na foicheagan comhnard
Is pailte lon anns a Cheit.
B' e sid àm na mor ghairdeas—
'S ann leam a b' aluinn a bhi
Le mo leannan gu cairdeach,
Feadh nam blath-dhoire min ;
'N uair bhiodh an Samhradh a dusgadh
Ann an ur-ghleannain reidh,
'S a cur 'an gorm-chulaidh sgiamhach,
Gach lusan, fiar, agus geug.

A CHRIOCH.

LCelt
M1332c

Macdonald, Alexander, of Inverness
Còirneach 'us coille, òrain agus duain
Ghàidhealach.

428050

DATE

NAME OF BORROWER

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED

